

**BRANITELJSKI CENTAR
ZA DRUŠTVENI RAZVOJ**

2023

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

Pripremili:
**Đuro Knežić
Ana Oreščanin**

Usvojila:
Skupština

Sadržaj

PROJEKTI.....	5
1. Šapat vjetra zidove slama.....	6
2. Putevima hrvatskih branitelja.....	9
Logor Bučje.....	9
Operacija "Maslenica".....	11
Logor Stara Gradiška.....	12
Pakrac.....	13
Godišnjica osnutka SJP RIS Kutina.....	14
Korizmeni susret branitelja i stradalnika Domovinskog rata.....	15
Plitvice.....	16
Posljednje zbogom Božidaru Rihteru.....	17
Obljetnica osnutka 3. gardijske brigade "Kune".....	18
VRO Bljesak.....	19
Dan državnosti i Dan branitelja grada Zagreba.....	21
Dan Oružanih snaga RH i Dan Hrvatske kopnene vojske.....	22
„Mali križ-velika žrtva“.....	23
VRO Oluja.....	24
Dalj.....	25
Grad Daruvar.....	27
Kod Zelenog hrasta.....	28
Obilježavanje blagdana Svetog Mihaela, zaštitnika hrvatske policije i Dana policije.....	29
Hodočašće Hrvatske vojske u Mariju Bistricu.....	31
Donji Čaglić.....	32
Lipik.....	33
Pakrački vinogradi.....	34
Pounje.....	35
Posljednji ispraćaj Zdenka Držaljevića.....	36
Sjećanje na Nevenku Topalušić.....	37
Posljednji ispraćaj Jose Šimanovića.....	38
3. Ne zaboravimo povijest za svjetliju budućnost.....	40
Gvozdansko.....	40
Bleiburška tragedija na Mirogoju.....	42
Škofja Loka.....	42
Sošice jama Jazovka.....	45
Borićevac.....	46
Zrin.....	48
Vratišinec.....	49
Dravska šuma kraj Varaždina.....	50

Daksa u Dubrovniku.....	52
Dan Hrvatskog domobrana i sjećanje na Prosinačke žrtve.....	53
4. Promicanje vrijednosti Domovinskog rata.....	55
5. Pusti majko svoga sina.....	57
6. Aktivni u zajednici.....	59
7. Putevima stradanja.....	61
SURADNJE.....	64
BCDR i Savez obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja- Ususret Uskrsu.....	65
Putevima Domovinskog rata.....	66
30. godišnjica djelovanja udruge "Vukovarske majke".....	68
Međunarodni dan nestalih osoba te Dan sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu.....	69
Konferencija 9. Centra znanja.....	71
Svečana sjednica povodom Dana Grada Slunja.....	72
„Nezaborav i slike rata OKOM KAMERE“.....	73
Predavanje "Značaj vojne operacije Lipanjske zore 1992".....	74
Predstavljanje knjige „Ako padne Petrinja, past će Beograd“.....	75
Humanitarna akcija "Zagreb živi".....	77
Predstavljanje zbirke poezije: Pjesme hrvatskim braniteljima.....	78
Konferencija EU projekta "Za život u zajednici".....	79
Tribina Pravo nestalih na identitet – pravo obitelji na istinu.....	80
4. Smotra stvaralaštva u kulturi, književnosti i umjetnosti.....	82
Festival šansone Zvonimir Golob u Lisinskom.....	83
Modna revija Design4all.....	84
Istraživačko-kreativni projekt "Priča o školskoj torbi".....	85
BCDR gostovao u specijalnoj bolnici za psihijatriju i palijativnu skrb Sv. Rafael Strmac.....	87
BCDR i Organizirano stanovanje CRZ: "Put u život".....	89
Okrugli stol Centra za rehabilitaciju Zagreb pod nazivom "Na krilima promjena".....	89

Predgovor

Braniteljski centar za društveni razvoj od svog osnutka pa do danas je ostvario značajne iskorake u promicanju inkluzije branitelja u različite sfere društvenog života. Kroz različite projekte i inicijative, udruga je uspješno demonstrirala da branitelji imaju potencijal biti aktivni i ravnopravni sudionici u poljoprivrednim, gospodarskim i kulturnim aspektima društva.

Neka od bitnijih projektnih postignuća Udruge su:

- Poticanje i podrška braniteljima u razvoju poljoprivrednih djelatnosti kroz edukaciju i mentorstvo kako bi postali uspješni poljoprivrednici.
- Poticanje branitelja na pokretanje vlastitih poslovnih poduhvata po principima društvenog poduzetništva, pružanje mentorske podrške i obuke o upravljanju poslovanjem te pomoć pri pristupu financijskim sredstvima za pokretanje i razvoj poslovanja.
- Podržavanje i razvijanje braniteljskih kulturnih programa, umjetničkih projekata i manifestacija koje promiču kulturu, umjetnost i tradiciju braniteljske populacije kroz organizaciju izložbi, koncerata, predstava i radionica koje slave naslijeđe i doprinos branitelja u društvu.
- Provođenje obrazovnih programa usmjerenih na različite aspekte života, pružajući prilike za usavršavanje postojećih vještina i stjecanje novih znanja te otvaranje mogućnosti zapošljavanja i poduzetništva.

Kroz ove aktivnosti i projekte, Braniteljski centar za društveni razvoj kontinuirano je radio na dokazivanju sposobnosti i potencijala hrvatskih branitelja za aktivno sudjelovanje u svim sferama društva, istovremeno pružajući podršku i resurse potrebne za njihov uspješan integrirani razvoj.

PROJEKTI

1. Šapat vjetra zidove slama

Dokumentarni film "Šapat vjetrova zidove slama" autora dr. Božidara Popovića prikazan je u kino vorani KIC-a Zagreb 21. studenog 2023. godine u 17 sati. Ulaz je bio besplatan. Kratki dokumentarni film snimljen je u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja Republike Hrvatske, a naša BCDR udruga stoji iza tog filma u izvršnoj produkciji za što su zaslužni Srećko Karić i Đuro Knezičić.

[▶ Šapat vjetra zidove slama Trailer](#)

Projekciji je prisustvovao i poznati filmski redatelj Branko Lštvančić kojemu teme Domovinskog rata nisu nepoznate jer ih i sam snima. Đuro Knezičić, predsjednik BCDR udruge zahvalio se svima na dolasku i podršci Ministarstva hrvatskih branitelja na financiranju te rekao da je ovaj film dio jednog od projekata sa kojim se trude kontinuirano promovirati Hrvatsku državu, Domovinski rat i štititi nacionalne interese.

Uz to što je psihijatar i psihoterapeut kao i autor ovog filma, Božidar Popović zadnjih je pet godina i doktorand na Sveučilištu u Zadru. Tema doktorata su prakse sjećanja na vukovarsku bitku, odnosno kako se sjećamo vukovarske bitke danas. U tom doktoratu važno mu je podijeliti zanemarene i zaboravljene priče i narative kojih je cijeli ocean. I ova priča tek je jedna kap u tome oceanu, kaže Popović.

- Zapravo se radi o namjeri čuvara logora Stajićevo u Srbiji da ponize hrvatske zarobljenike, vukovarske branitelje, na način da moraju pjevati himnu "Hej, Slaveni". No u stihu koji glasi "proklet bio izdajica svoje domovine", u svom tumačenju koje je bitno različito od onoga kakvo su imali čuvari logora, oni nalaze otpornost, snagu prkosa i inata i svjesnosti da im i u tim uvjetima ne nedostaje duha. Dapače, stvaraju atmosferu pobjednika, iako su bili u ulozi žrtve.

Dokumentarni film "Šapat vjetra zidove slama", na temeljima koncepcije posttraumatskog uspjeha, rasta i otpornosti, prati priču četvorice protagonista. Oni su, utjelovivši marginalizirane glasove zarobljenih vukovarskih branitelja logora Stajićevo, pokazali da niti u najtežim životnim okolnostima ne manjka odvažnosti i domišljatosti u stvaranju sinkroniciteta te poticajne atmosfere otpornosti.

"Tema mi je poznata već 15 godina, kada su mi u različitim prigodama preživjeli Vukovarci iz koncentracijskog logora Stajićevo, uvijek s humorom i smijehom opisivali jedan stih iz himne "Hej Slaveni", u kojem su drugačijim tumačenjem nadmudrili čuvaru. U tom stihu su pronalazili snagu, odvažnost,

domišljatost, atmosferu, sinkronicitet i otpornost među više stotina zarobljenika raspoređenih u dvije štale – rekao je Božidar Popović, autor ovoga filma.

Snimatelj i montažer filma je Goran Đurković – Mash, snimatelji filma su Marija Kustor i Tomislav Margeta. Glazbu potpisuje Ivan Milić Ćilim, grafički dizajn i 3D animaciju Klara Burić i Dubravko Duić – Dunja. Pomoćnik režisera je Davor Kustor, a prevoditelj teksta Zoran Podobnik Žof.

Posebna zahvala stanovnicima prigradskog naselja Gat koji su pomogli u pripremi scenografije.

Kako je film nastajao tako se i rodila ideja originalne pjesme rađene za ovaj kratki dokumentarni film pa je snimljen i glazbeni video spot.

Izvršni producenti su Srećko Karić i Đuro Knežićić kroz Braniteljski centar za društveni razvoj (BCDR) u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja koji je sufinancirao dokumentarni film.

Film je premijerno prikazan u Belišću, Vukovaru, Osijeku i Zagrebu.

2. Putevima hrvatskih branitelja

Projekt "Putevima hrvatskih branitelja" se provodi treću godinu zaredom zahvaljujući financijskim sredstvima Ministarstva hrvatskih branitelja.

U sklopu ovog projekta su organizirana prisustvovanja obilježavanju obljetnica događaja iz Domovinskog rata, te obilazak mjesta stradanja hrvatskih branitelja za vrijeme Domovinskog rata.

Kroz ovaj projekt smo uspjeli uspostaviti vrijedne kontakte s pripadnicima vlasti, predstavnicima drugih braniteljskih udruga i organizacija što bi moglo uroditi plodnijom budućom suradnjom.

Detalji s obilježavanja se nalaze u nastavku ovog izvješća.

Logor Bučje

Zloglasni logor Bučje postojao je od kolovoza 1991. do siječnja 1992. godine, a u tome razdoblju kroz njega je prošlo oko tri stotine zarobljenika. Uglavnom su to bili hrvatski vojnici, ali u logoru su bili zatočeni i hrvatski civili, među njima žene i djeca. Među zatočenicima su bili i civili srpske nacionalnosti koji su se odbili priključiti srpskim paravojnim postrojbama ili koji su surađivali s Hrvatima.

Zatočnici su držani u nehumanim uvjetima, a mnogi od njih su bili izloženi sustavnom psihičkom i tjelesnom mučenju kojem je neutvrđen broj zatočenika podlegao. Dio zatočenika je razmijenjen u dvije razmjene, u kolovozu i listopadu 1991. godine. U prosincu 1991. godine preostale zatočnike srpske su postrojbe

premjestile u logor Stara Gradiška, a slobodu su dočekali u razmjeni izvršenoj 16. siječnja 1992. godine. Ni danas nije poznata sudbina 24 osobe koje su bile u logoru, uključujući i dr. Ivana Šretera.

Povodom 31. obljetnice stradavanja žrtava ovog logora, uz počasne plotune Gradske straže Požega, počast su 16. siječnja odali predstavnici Udruge logoraša srpskog koncentracijskog logora Bučje Požeško-slavonske, Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske i Splitsko-dalmatinske županije; izaslanik predsjednika Republike Hrvatske brigadir Mile Valentić, zapovjednik Središta za obuku i doktrinu logistike Zapovjedništva za potporu; izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora, saborska zastupnica i gradonačelnica Pakraca Anamarija Blažević; državni tajnik u Ministarstvu hrvatskih branitelja Špiro Janović, izaslanik predsjednika hrvatske Vlade i Ministarstva hrvatskih branitelja; saborska zastupnica Martina Vlašić Iljkić, članica saborskog Odbora za ratne veterane; požeško-slavonska županica Antonija Jozić; predsjednik Županijske skupštine te gradonačelnik Lipika Vinko Kasana; načelnik Općine Sirač Igor Supan; predsjednik pakračkog Gradskog vijeća Miroslav Ivančić; Ivan Turudić, predsjednik Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora te predstavnici saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja „Hrvatski Feniks“ i udruge Civilnih invalida stradalnika Domovinskog rata Požeško-slavonske županije; predstavnici PU požeško-slavonske i PP Pakrac te delegacija 123. brigade HV; zajednička delegacija gradova Lipika i Pakraca i predstavnika Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata Pakrac – Lipik; županijske koordinacije braniteljskih udruga, kao i brojni drugi predstavnici braniteljskih udruga i stradalnika iz Domovinskog rata.

Predsjednik Udruge logoraša srpskog koncentracijskog logora Bučje Josip Cah u svojem se kratkom obraćanju prisjetio svih onih strahota i muka koje su logoraši morali proživljavati na groznom mjestu, zahvalivši svima koji su došli odati počast.

Okupljenima se obratila i Ivana Rihtar, kćerka Bohumila Dostala, nestalog hrvatskog branitelja i zatočenika logora na Bučju. Ona je u dojmljivom iskazu prikazala uništeno djetinjstvo, život dvoje djece, sebe i svojeg brata nakon nestanka samohranog oca. Unatoč svim iščekivanjima i nastojanjima, oni još uvijek, nakon trideset i jedne godine tragaju za svojim ocem. Uz Ivanu Rihter, prisutnima se obratila i civilna žrtva rata Zlata Kranjčić, inače jedna od 13

zatočenih žena koja se prisjetila strašnih dana i torture provedene u logoru Bučje, a kasnije i logoru Stara Gradiška.

Operacija "Maslenica"

Put Kašića krenuli su veterani, predstavnici 3. gardijske brigade „Kune“, predstavnici braniteljskih udruga Brodsko-posavske županije, sudionici akcije 1993., djeca i roditelji branitelja poginulih u akciji kako bi zapalili svijeće i položili cvijeće na spomenik podignut palim braniteljima u akciji Maslenica.

U operaciji Maslenica, veliku ulogu imali su hrvatski branitelj iz Slavanskog Broda, pripadnici i Vitezovi Domovinskog rata 3. Bojne "KOBRE", 3. Gardijske brigade, zamijenivši na glavnom pravcu djelovanja 4. gardijsku brigadu koja je povučena na kraći odmor. Kašić je trebalo pod svaku cijenu obraniti jer je bio ključna točka za obranu kako samoga Zadra tako i Republike Hrvatske i nikako nije smio pasti neprijatelju u ruke. Da su uspjeli tada kako su zacrtali, Hrvatska ne bi više postojala. Ne bi bilo ni akcije koje su uslijedile nakon ove, Bljesak, Oluja, a koje su u potpunosti oslobodile Hrvatsku.

Krajem siječnja 1993. godine, zbog alarmantne situacije koja je nastupila neposredno nakon akcije "Maslenica", hrvatski jug našao se u teškom položaju. U zadarsko zaleđe hitno su prebačene dvije bojne 3. gardijske brigade „Kune“ iz Osijeka i Slavanskog Broda. Treća bojna iz Slavanskog Broda, poznata pod nazivom "Kobre", bila je nositelj borbenih zadataka. Dva dana poslije njihova dolaska srpske snage napale su selo Kašić i treća slavonskobrodsko bojna uletjela je u zasjedu. U borbama, koje su trajale 1. i 2. veljače, poginula su sveukupno 32 pripadnika 3. gardijske brigade, a najviše ih je bilo iz Slavanskog Broda.

U čast poginulim Slavoncima u Kašiću je podignut spomenik simbolično napravljen od dalmatinskog kamena i slavonskog hrasta. Na njemu je uklesan tekst: 3. gardijska brigada "Kune", Hrvatska Vas zaboraviti neće. Neka im je vječna slava!".

Logor Stara Gradiška

Dan zatvaranja logora Stara Gradiška, obilježen je 3. veljače 2023. godine polaganjem vijenaca i paljenjem lampiona te molitvom čime je odana počast svim ubijenim, nestalim, preminulim logorašima, braniteljima i civilima u Hrvatskom Domovinskom obrambenom ratu 1991. do 1995. godine.

Kod Spomen ploče na ulazu u nekadašnji kazamat učinili su to izaslanstvo Hrvatskog Društva Logoraša Srpskih koncentracijskih logora, te Savez udruženja logoraša BiH koje su predvodili Ivan Turudić, predsjednik Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora Splitsko-dalmatinske županije i Davor Ančić predsjednik podružnice društva sisačko-moslavačke županije, izaslanik predsjednika Vlade RH, Andreja Plenkovića i ministra Hrvatskih branitelja Tome Medveda državni tajnik Darko Nekić, predstavnici udruge civilnih invalida i stradalnika domovinskog rata Požeško-slavonske županije, Udruge Hrvatski Feniks i gradova Lipik i Pakrac, izaslanstvo Općine Stara Gradiška koje je predvodio načelnik Velimir Paušić, izaslanstvo grada Pakraca i koordinacija braniteljskih udruga Pakraca i Lipika, Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata Slunj, Rakovica Cetingrad, Udruge proistekle iz Domovinskog rata grada Petrinje i Novske predvođene dopredsjednikom udruge dragovoljaca i veterana RH

Stjepanom Hrasntikom, udruga Policije Petrinja te članovi obitelji logoraša i brojnih braniteljskih udruga kako iz BPŽ, tako i iz drugih krajeva Hrvatske.

Organizatori obilježavanja Dana logora Stara Gradiška ove su godine bili uz općinu Stara Gradiška i Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora Podružnice Sisačko-moslavačke županije i Udruge Zavjet Sisačko-moslavačke županije.

Osim podsjećanja na strahote Domovinskog rata, logor u Staroj Gradiški je i povijesno mjesto stradanja, logor koji je u vrijeme Drugog svjetskog rata bio mjesto „istrebljenja“ Židova, Srba, Roma i Hrvata, takozvani peti podlogor logora Jasenovac, zatim logor namijenjen jugoslavenskim političkim zatvorenicima, a onda i mjesto koje su u Domovinskom ratu koristili krajinski pobunjenici za zarobljavanje Hrvata i nesrpskog stanovništva s područja Zapadne Slavonije, kao i Bosne i Hercegovine. Kroz ovaj logor prošlo je više od 1.100 osoba, Hrvata, Bošnjaka i Srba koji su ovdje mučeni, ponižavani, ispitivani i koji su prolazili nezamislive torture.

Danas je Logor Stara Gradiška nijemi i oronuli svjedok boli i muka zatočenih hrvatskih branitelja i civila koji su se usprotivili agresiji i prema riječima načelnika Stare Gradiške, Velimira Paušića, potrebno je pokrenuti inicijativu za obnovu i spas od propadanja tog kompleksa kako bi buduće generacije mogle vidjeti kroz kakve strahote su prošli logoraši i da se takvi zločini nikada više u povijesti čovječanstva ne ponove.

Pakrac

„Pobunjenici su imali namjeru rušiti institucije hrvatske države i njezinu

demokratski izabranu vlast. I ovo je prigoda 32 godine poslije prisjetiti se tog nasilja koje je dovelo do agresije na hrvatsku demokraciju. Danas na poseban način izražavam zahvalu svim pripadnicima redarstvenih snaga koji ste tada sudjelovali u intervenciji u Pakracu, gradu koji je svo vrijeme Domovinskog rata bio na prvoj crti obrane“, započeo je danas govor Tomo Medved, potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja, ispred branitelja, brojnih uzvanika i Pakračana u kino sali Hrvatskog doma dr. Franjo Tuđman na svečanosti kojom je završena trodnevna manifestacija obilježavanja početka Domovinskog rata – 1. i 2. ožujka 1991. godine.

Svečano obilježavanje početka Domovinskog rata čiji je organizator i domaćin bila Udruga policije branitelja Pakraca i Lipika i Grad Pakrac, uz pokroviteljstvo Ministarstva hrvatskih branitelja i MUP-a, završila je nastupom Policijske klape „Sveti Mihovil“ koja je današnju svečanost uveličala s nekoliko glazbenih intermezza. Govore su osim Tome Medveda održali i pakračka gradonačelnica Anamarija Blažević, Ante Deur, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i general zbora Josip Lucić.

Odbijanje napada pobunjenih Srba na policijsku postaju u Pakracu 1. ožujka 1991., koja je brзом intervencijom policijskih specijalaca obranjena, a pobunjenici protjerani izvan grada, brojni smatraju početkom Domovinskog rata.

Godišnjica osnutka SJP RIS Kutina

Predsjednik Županijske skupštine Mato Fofić i zamjenik župana Mihael Jurić su u srijedu, 15. ožujka 2023. godine u Kutini sudjelovali na obilježavanju 32. godišnjice osnutka SJP RIS Kutina.

Program obilježavanja je počeo polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća ispred PP Kutina te na gradskom groblju u Kutini, a nastavljen je misom zodušnicom za sve poginule, stradale, nestale i preminule pripadnike SJP RIS. U

sklopu obilježavanja je održana i tribina "Branitelji: jučer, danas, sutra" u Domu hrvatskih branitelja.

Kutinski Risovi Domovini i Kutini uvijek odani. Poručeno je to sa svečanosti obilježavanja 32. obljetnice ove slavne jedinice specijalne policije iz Domovinskog rata. „Risovi su u Domovinskom ratu dali veliki doprinos uspostavi Slobodne i demokratske Hrvatske. U novije vrijeme spremno su odgovorili novim izazovima. Preustrojili su se i provedbom raznih projekata nastoje dati doprinos izgradnji bolje i sretnije Hrvatske.“, rekao je Davor Šošarić tajnik Udruge specijalne policije Ris Kutina.

U okviru obilježavanja obljetnice osnivanja Risova održana je redovna skupština. Položeni su vijenci kod spomen obilježja ispred Policijske postaje u Kutini, te kod Spomen križa kod kutinske crkve. U župnoj crkvi prikazana je i sveta misa za Risove.

Risovima su zahvalili i čestitali im Stjepan Milković, izaslanik ministra Tome Medveda, Dinko Tandara, Mato Fofić, predsjednik Skupštine SMŽ, Mihael Jurić, zamjenik župana te Ivan Crnac i Robert Kolenc, pročelnici Grada Kutine.

Korizmeni susret branitelja i stradalnika Domovinskog rata

Umirovljeni vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj, mons. Juraj Jezerinac, predslavio je u petak 24. ožujka u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Krašiću euharistijsko slavlje prigodom korizmenog susreta hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata.

Misi je prethodila pobožnost križnog puta s bl. Alojzijem Stepincem kojeg je predmolio vlč. Božo Šutalo, stalni đakon Zagrebačke nadbiskupije i hrvatski branitelj, a uz njega su molili vojnici i branitelji.

Na euharistijskom slavlju propovijedao je don Marin Drago Kozić, policijski kapelan, a suslavili su don Branko Čagelj, vojni kapelan u vojarni u Petrinji, mjesni župnik vlč. Ivan Vučak te trajni đakon Božo Šutalo.

Na početku mise biskup Jezerinac pozdravio je sve okupljene te se prisjetio kako je kao vojni biskup gradio zajedništvo.

Nakon mise, a prije misnog blagoslova, branitelji su izmolili Molitvu za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca te nakon mise posjetili i obnovljeni Spomen-dom bl. Alojzija Stepinca.

Dogovoreno je da će to postati tradicija te da će svake godine u petak pred Petu korizmenu nedjelju biti križni put i misa za sve hrvatske branitelje u Krašiću.

Bl. Alojzije, moli za sve naše drage hrvatske branitelje!

Plitvice

Sa zahvalnošću i ponosom prisjećamo se Josipa Jovića i svih hrvatskih branitelja čija nam je žrtva omogućila život u slobodnoj i neovisnoj Hrvatskoj.

„Krvavi Uskrs“ povijesni je događaj i prekretnica u Domovinskom ratu, nagovještaj trnovitog puta do naše samostalnosti i slobode, za koju je hrvatski narod podnio goleme žrtve, a hrvatski redarstvenik Josip Jović, koji je poginuo na Plitvicama u dobi od 21 godine, prva je među njima.

Prije 32 godine, nakon slamanja oružane pobune u Pakracu, uslijedila je akcija na Plitvicama. Bio je to odgovor hrvatske policije na zauzimanje

Nacionalnog parka Plitvička jezera i blokiranje državne ceste koja je spojala sjever i jug zemlje, a uspješno su je proveli pripadnici Jedinice za posebne zadatke MUP-a RH Rakitje i Antiterorističke jedinice Lučko te Posebne jedinice policije Kumrovec.

Akcija u kojoj je pala prva žrtva Domovinskog rata i ranjeno devet policajaca ušla je u povijest kao „Krvavi Uskrs“, a Josip Jović postao je simbol domoljublja, predanosti i hrabrosti. Njegova prerana smrt postala je najsnažniji motivacijski faktor svim hrvatskim braniteljima u bespoštednoj obrani od agresora, a njegova pogibija simbol svih naših žrtava i uzor novim generacijama.

Sa zahvalnošću i ponosom prisjećamo se Josipa Jovića i svih hrvatskih branitelja koji su položili svoje živote za slobodnu i neovisnu Hrvatsku. Neka nam njihova ljubav prema domovini i spremnost na žrtvu budu trajan poticaj i vječna inspiracija.

Posljednje zbogom Božidaru Rihteru

Dana 18. travnja 2023. godine, ispratili smo našeg suborca Božidara Rihtera na groblju Mirogoj u Zagrebu. Božidar je kao hrvatski branitelj nestao 18. lipnja 1992. godine na hrvatskom ratištu i prošlo je dugih 30. godina od kako mu se gubi svaki trag. Tek nedavno su otkriveni njegovi ostaci i dostojno je ukopan.

Suradnjom Ministarstva hrvatskih branitelja, Saveza obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, a posebno naporom odjela za traženje, tijelo našeg Božidara pronađeno je na području Posavine u BiH, odnosno analizom DNK utvrđeno je da se radi o Božidaru.

Božidar je napustio svoj miran život i topao dom u Zagrebu i otišao u Slavoniju u 3. gardijsku brigadu kako bi s nama, rame uz rame stao u obranu naše

domovine Hrvatske. Svi mi, pa tako i Božidar nismo znali što će i kako će se situacija odvijati ali on kao ni mi nije dvojio što mu je činiti.

Hvala ti Božidare, ti si dao sve, a na nama je da li ćemo biti dostojni tvoje žrtve. Imati Domovinu nije samo riječ niti fraza. Domovina je kao majka. Ako nemaš Domovinu, onda si samo nebitan stranac u svijetu koji nigdje ne pripada, potepa se od nemila do nedraga kao jedinka koju može svatko šutnuti kada mu se prohtije.

Obilježnica osnutka 3. gardijske brigade "Kune"

Treća gardijska brigada "Kune" 29. travnja 2023. godine obilježila je 32. obljetnicu osnutka prigodnim i svečanim programom kojem su nazočili brojni gosti. Nakon svete mise u Crkvi "Preslavnog imena Marijina", položeni su vijenci i zapaljene svijeće kod Spomen obilježja pripadnicima 3. Gardijske brigade "Kune" u sveučilišnom kampusu, a potom je održana svečana Akademija te prigodna izložba fotografija i ratnih eksponata iz Domovinskog rata.

Svečanom obilježavanju nazočio je i župan Ivan Anušić, a uz izaslanika predsjednika Hrvatskog sabora i saborskog zastupnika Stipana Šašlina, brojne generale i časnike iz Domovinskog rata te predstavnike jedinica lokalne samouprave Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije, pozivu se odazvao i ministar obrane Mario Banožić.

– Ovo je postrojba iz koje dolazi najveći broj poginulih hrvatskih branitelja, njih 391, uz 1088 ranjenih i 15 nestalih pripadnika. To su velike i tragične brojke, ali brojke koje ju čine najvećom, najsnažnijom i najhrabrijom postrojbom iz Domovinskog rata, zbog čega joj i mi danas moramo odavati dužno poštovanje. Dojma sam da se malo zna u javnosti da je upravo 3. gardijska brigada dala najveći broj poginulih branitelja i da je ratovala diljem cijele Hrvatske dajući svoj doprinos u stvaranju našeg suvereniteta.

Predsjednik Udruge veterana 3. gardijske brigade "Kune" Tihomir Kmet naglasio je kako su sjećanja na ratna zbivanja i dalje svježa.

– Prije svega sjećamo se i razmišljamo o našim poginulim pripadnicima čiji su životi položeni na oltar domovine. To su ljudi koji su svojom žrtvom zaslužili da ih se sjećamo ne samo mi, njihovi suborci, već cijela država.

VRO Bljesak

U Okučanima je u ponedjeljak 1. svibnja 2023., uz polaganje vijenaca i ruža na spomen-obilježje "Kocke vedrine" i podsjećanje na sve poginule te prelet dva MiG-a Hrvatskog ratnog zrakoplovstva održana središnja svečanost obilježavanja 28. obljetnice vojno-redarstvene operacije Bljesak.

Ministar obrane Mario Banožić u izaslanstvu Vlade predvođenim predsjednikom Vlade Andrejem Plenkovićem, u kojemu su bili i potpredsjednici Vlade i ministri hrvatskih branitelja i unutarnjih poslova, Tomo Medved i Davor Božinović, položili su vijence i odali počast poginulim braniteljima u VRO Bljesak. Ruže su na spomen obilježje položili kadeti Hrvatske vojske i polaznici Policijske akademije MUP-a RH.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković istaknuo je važnost, na ovu obljetnicu i na ovom mjestu, prisjetiti se heroja Domovinskog rata. "Danas smo tu da mladim generacijama prenesemo ključne trenutke Domovinskog rata i da se kao narod i kao društvo prisjećamo trenutaka bez kojih ne bi bilo slobodne Hrvatske", kazao je.

Zahvalivši hrvatskim braniteljima na njihovoj žrtvi, hrabrosti i slobodi te upućujući čestitke svima koji su sudjelovali u VRO Bljesak, ministar obrane Mario Banožić je istaknuo: "Sjećamo se svakog poginulog, nestalog i stradalog hrvatskog

branitelja i odajemo počast onim generacijama koje su sudjelovale u Domovinskom ratu i zahvaljujemo im za sve što su učinile u stvaranju države Hrvatske. Danas s ponosom možemo reći kako je Hrvatska vojska stasala u modernu oružanu silu. Ova Vlada od početka mandata odlučna je u nastavku jačanja sve tri grane Hrvatske vojske i neumorno će prenositi istinu o Domovinskom ratu mlađim generacijama", poručio je ministar.

Ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved rekao je kako nema ni jednog hrvatskog vojnika ni policajca kojemu se trenuci provođenja operacije nisu usjekli u pamćenje. "U mozaiku svih naših pobjeda, VRO Bljesak ostat će trajno zabilježena u kolektivnoj svijesti našeg naroda. Bili su to trenuci spremnosti na žrtvu u oslobađanju domovine i to moramo prenositi na buduće naraštaje".

Misu zadušnicu za sve poginule hrvatske branitelje te civilne žrtve u crkvi Sv. Vida predvodio je mons. Antun Škvorčević, biskup Požeške biskupije.

U sklopu cjelodnevnog programa u Okučanima je održan i taktičko-tehnički zbor naoružanja te borbene i neborbene tehnike i opreme kao i prezentacija vojnog i policijskog poziva. Održane su i pokazne vježbe sposobnosti pripadnika Zapovjedništva specijalnih snaga uz korištenje helikoptera Black Hawk te Antiterorističke jedinice Lučko, dok su pripadnici Vojne policije demonstrirali rad službenih vojno-policijskih pasa. Održan je i letački program akrobatske grupe Krila Oluje.

Obilježavanju 28. obljetnice VRO Bljesak nazočili su predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković s izaslanstvom, predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OS RH Zoran Milanović s izaslanstvom OS RH i načelnikom Glavnog stožera OS RH admiralom Robertom Hranjem, obitelji poginulih, nestalih i umrlih hrvatskih branitelja i ratni zapovjednici postrojbi koje su sudjelovale u VRO Bljesak i predstavnici udruga iz Domovinskog rata te izaslanstva županija, gradova i općina.

Operacija Bljesak počela je 1. svibnja 1995. u 5:21 sati, na oko 80 kilometara dugoj bojišnici. Jakim udarima hrvatskih vojnih i redarstvenih snaga presječeno je okupirano područje zapadne Slavonije, slomljen je otpor neprijateljskih snaga i oslobođeni su Jasenovac, Okučani i Stara Gradiška. U manje od 32 sata, 1. i 2. svibnja 1995. godine hrvatske snage oslobodile su oko 500 četvornih kilometara dotad okupiranog zapadnoslavonskog teritorija te uspostavile nadzor nad autocestom Zagreb-Lipovac i željezničkom prugom prema istočnoj Slavoniji. U vojno-redarstvenoj operaciji Bljesak sudjelovalo je oko 7200 hrvatskih vojnika i

policajaca. Poginuo je ili od posljedica ranjavanja preminuo 51 hrvatski branitelj, a 162 branitelja su ranjena.

Dan državnosti i Dan branitelja grada Zagreba

Povodom Dana državnosti Republike Hrvatske i Dana branitelja grada Zagreba izaslanstvo predvođeno gradonačelnikom Tomislavom Tomaševićem položilo je vijence na Gradskom groblju Mirogoj, kod Središnjeg križa u glavnoj aleji groblja i u Aleji hrvatskih branitelja, kod Spomen obilježja Glas hrvatske žrtve – Zid boli te kod Kenotafa. Polaganju vijenaca pridružili smo i mi iz BCDR udruge.

„Tradicionalno smo se na Gradskom groblju Mirogoj okupili s braniteljskim udrugama, u spomen na žrtve Domovinskog rata, posebice branitelje, i da im zahvalimo“, rekao je gradonačelnik Tomašević. Dodao je kako je gotovo 70.000 branitelja sudjelovalo u Domovinskom ratu, a više od 1.000 zagrebačkih branitelja je u ratu izgubilo život.

Gradonačelnik Tomašević održao je danas i prijem za hrvatske ratne vojne zapovjednike i predstavnike braniteljskih udruga grada Zagreba.

Dan Oružanih snaga RH i Dan Hrvatske kopnene vojske

Danas, 28. svibnja 2023. godine, okupili smo se u Kranjčevićevoj ulici ispred stadiona NK Zagreb kako bi položili cvijeće i zapalili svijeće, povodom sjećanja na prvu svečanu smotru Zbora narodne garde na stadionu NK Zagreb koja se dogodila 28. svibnja 1991.

Bio je to početak stvaranja Hrvatske vojske, koja je izrasla u vrlo kratkom vremenu u silu koja se je uspješno suprostavila i oduprla: JNA, pobunjenim terorističkim skupinama iz redova Srpske manjine u hrvatskoj kao i paravojsnim snagama koje su im se pridružile. Združene snage izvršile su agresiju na RH u razdoblju od 1991.-1995. sa svrhom uništiti tek osnovane vojne formacije ZNG-e, specijalne postrojbe policije, kao i sve koji se nisu željeli pomiriti s idejom stvaranja "Velike Srbije".

Dan Hrvatske kopnene vojske obilježava se svake godine, na dan kada su hrvatskoj javnosti predstavljene prve oružane formacije ZNG-a. Zbor narodne garde bio je naziv za profesionalnu, uniformiranu, oružanu formaciju, vojnog ustroja za obavljanje obrambeno-redarstvenih dužnosti u Republici Hrvatskoj, preteču Hrvatske vojske. Danas je Hrvatska vojska respektabilna sila u sastavu združenih vojnih snaga NATO-a, koja djeluje širom svijeta u sklopu savezničkih snaga, a u skladu s interesima i mogućnostima Republike Hrvatske.

„Mali križ-velika žrtva“

Danas je u Slavonskom Brodu održan 21. susret sjećanja na poginulu djecu u Domovinskom ratu „Mali križ – velika žrtva“. Organizator susreta je Zajednica udruga hrvatskih civilnih stradalnika iz Domovinskog rata, a u sklopu programa susreta služena je sveta misa u crkvi Presvetog Trojstva. Nakon svete mise uslijedilo je polaganje vijenaca ispred spomenika „Prekinuto djetinjstvo“ gdje su vijence, uz roditelje poginule djece, predstavnike državnog vrha, Brodsko-posavske županije, Policijske uprave brodsko-posavske, političkih udruga i udruga proizišlih iz Domovinskog rata, u ime Grada Slavanskog Broda položili zamjenica gradonačelnika Marina Martić Puača i gradski vijećnik Domagoj Aračić.

Tijekom Domovinskog rata u Republici Hrvatskoj poginulo je 402 djece, a u Slavonskom Brodu tijekom ratnih godina živote je izgubilo njih dvadeset i osam.

Misu u crkvi Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta predvodio je Vojni biskup u Republici Hrvatskoj Jure Bogdan, kojom je koncelebriralo odabrano svećenstvo po pravilima unutar crkvene hijerarhije i održavanja Krovne mise koncelebrirali su: umirovljeni šibenski biskup Ante Ivas, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Marko Mrše, svećenici Vojnog ordinarijata i drugi svećenici odabrani kako i priliči .

Prije početka mise okupljene je pozdravio biskup Bogdan, prenijevši čestitke za Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja šibenskog biskupa Tomislava Rogića i dubrovačkog biskupa Roka Glasnovića koji s mladima iz Hrvatske sudjeluju na Svjetskom danu mladih u Portugalu.

Po završetku sv. Mise fratar Josip Gotovac uzeo si je za pravo održati govor u kojem je izrazio svoje mišljenje što vjerojatno odgovara i manjem dijelu naroda, što smatran nekorektnim pa čak i neumjesnim jer tim svojim govorom, povrijedio dostojanstvo poginulih branitelja i nas koji ne dijelimo njegovo mišljenje.

Fra Josip je s oltara upozorio da u isto vrijeme ponosa na slavnu pobjedu u „Oluji“ nije lijepo što se događa na proslavi ovoga dana. Mnogo je onih koji dođu, ali moraju ostati iza prepreke, i pozvao da se prekine ta praksa jer su nam upravo branitelji omogućili da se slavi ovaj dan, prozivajući državu i institucije jer su se trudile sankcionirati incident koji se dogodio na ulazu u grad.

Dalj

Foto: PRESS PU osječko-baranjska

Polaganjem vijenaca u utorak je u Dalju obilježena 32. obljetnica pogibije 39 hrvatskih branitelja stradalih u napadu na Policijsku postaju Dalj.

Program obilježavanja započeo je puštanjem vijenaca u Dunav a nastavljen je polaganjem vijenaca kod Spomen obilježja u Vinariji Erdut.

Izaslanstva Vlade i policije zapalila su svijeće i pustila vijence u Dunav u znak sjećanja na pogibiju 20 policajaca, 15 pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika Civilne zaštite.

Svijeće su upaljene i pred spomenikom poginulim mještanima Aljmaša 1991., te je pušten vijenac iz policijskog plovila u Dunav kod Aljmaša u spomen na prognano stanovništvo Aljmaša, Dalja i Erduta.

Izaslanica potpredsjednika Vlade i ministra unutarnjih poslova, državna tajnica Irena Petrijević istaknula je kako se u začecima rata, na današnji dan prije 32 godine u Dalju, dogodio jedan od tragičnijih događaja Domovinskog rata. „Ljudi koji su preživjeli ovaj šlep i ove događaje, koji su izgubili svoje bližnje i preko noći izgubili sve što imaju, i dalje imaju živu traumu. To je nešto što se ne zaboravlja. Neki imaju i dvostruku bol jer nije otkriveno gdje su njihovi nestali. I osobno dobro pamtim ovaj šlep na kojem sam i sama bila“, rekla je državna tajnica Petrijević.

Glavni ravnatelj policije Nikola Milina istaknuo je da je policija tada bila jedina organizirana snaga koja je mogla pružiti otpor agresoru. „Policija je tada bila jedina organizirana snaga koja je mogla pružiti otpor agresoru. Naši policajci su pokazali iznimnu hrabrost, požrtvovanost, odbili su predaju i dali svoje živote

za Domovinu. Danas se sjećamo svih 765 poginulih i 22 nestalih hrvatskih redarstvenika“, rekao je glavni ravnatelj policije.

Pred Spomen-obilježjem hrvatskim braniteljima, počast poginulima odali su članovi obitelji poginulih, umrlih i nestalih branitelja, izaslanica potpredsjednika Vlade i ministra unutarnjih poslova, državna tajnica dr.sc. Irena Petrijevčanin, izaslanik ministra hrvatskih branitelja Špiro Janović, izaslanik ministra obrane umirovljeni general-bojnik Željko Živanović, glavni ravnatelj policije Nikola Milina, načelnik Policijske uprave osječko-baranjske Ladislav Bece, načelnik Postaje granične policije Dalj Saša Rebolj, izaslanici ravnatelja Ravnateljstva civilne zaštite Zvonko Grgec i Stjepan Draganić, generalni vikar Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj don Marko Medo, zapovjednik zapovjedništva za obuku i doktrinu Fran Krsto Frankopan brigadni general Željko Ljubas, župan Osječko-baranjske županije Ivan Anušić i zamjenik gradonačelnika Osijeka Dragan Vulin, saborski zastupnik Goran Ivanović te mnogi drugi uzvanici.

Nakon komemoracije u Crkvi svetog Josipa u Dalju, održana je sveta misa za poginule branitelje. Misu je predvodio don Marko Medo.

Ove godine održana je i Memorijalna utrka Dalj '91. na kojoj su sudjelovali policijski službenici, vojnici i pripadnici civilne zaštite, a na igralištu Osnovne škole Dalj odigran je i tradicionalni malonogometni Memorijalni turnir Dalj '91 u kojem su pobjedu odnijeli djelatnici PGP Dalj.

Napad na šire područje Dalja i Erduta te prodor u Dalj izvele su 1. kolovoza 1991. jedinice 51. motorizirane brigade JNA s pridruženim jedinicama teritorijalne obrane. Branitelji su odbili ultimatum za bezuvjetnu predaju pa je borba trajala dok ispaljeni tenkovski projektil nije pogodio policijsku postaju i potpuno je uništio.

Grad Daruvar

Prisjećamo se hrabrosti malobrojnih policajaca i dragovoljaca u obrani Policijske postaje i središta grada, kao i nasilno odvedenih na današnji dan Marijana Petrovečkog, Darka Petrovičkog, Damira Rambouseka i Bogumila Dostala, prvih dragovoljaca pričuvnog sastava policije Policijske postaje Daruvar.

Naime, 18/19. kolovoza 1991. godine malobrojni pripadnici Policijske postaje Daruvar obranili su Policijsku postaju Daruvar kao i središte grada, a tada su nasilno odvedeni Marijan Petrovečki, Darko Petrovički, Damir Rambousek i Bogumila Dostala, prvi dragovoljci pričuvnog sastava Policijske postaje Daruvar. Njihova tijela nisu nikad pronađena i danas se vode kao nestali. Pobunjeni policajci srpske nacionalnosti napustili su policijsku postaju, te zajedno s odmetnutim srboima iz pješačkog i minobacačkog oružja napali uži dio grada oko autobusnog, željezničkog kolodvora i gradske tržnice u namjeri da zauzmu policijsku stanicu. Tom prilikom zarobljavaju policajce koje odvođe na okupirano područje u mjesto Bijela.

Statutom Grada Daruvara, 18. 08. je proglašen Danom hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata Grada Daruvara, a Odlukom ministra MUP-a RH, ovaj dan proglašen je i "Spomen dan MUP-a RH".

Odlukom predsjednice Republike Hrvatske i vrhovne zapovjednice Oružanih snaga RH, gospođe Kolinde Grabar Kitarović, Policijska postaja Daruvar odlikovana je odličjem "Red Nikole Šubića Zrinskog" za "junački čin" u Domovinskom ratu.

Stoga su ispred Policijske postaje Daruvar kod spomen ploče poginulih i nestalih od nazočnih delegacija i pojedinaca zapaljene svijeće i odana počast.

Potom se u koloni krenulo prema Parku grofa Jankovića, Spomen obilježja poginulim i nestalim pripadnicima Policijske postaje Daruvar.

Kod Zelenog hrasta

Udruga Dragovoljaca posebne jedinice policije 1990. »Pionirski grad« sa sjedištem u Zagrebu i Udruga dragovoljaca MUP-a i ZNG-a 90-91 sa sjedištem u Biogradu na Moru organizirali su povodom 32. godišnjice nestanka branitelja Domovinskog rata, Genete Međugorca i Franjo Juga, otkrivanje spomen ploče na mjestu kod kojeg su nestali, Zelenog hrasta.

U tome su ih financijski potpomognuli načelnik Posedarja, Ivica Klanac i načelnik Poličnika, Davor Lončar. Na otkrivanju spomen obilježja i polaganju vijenaca, pored obitelji nestalih branitelja, sudjelovali su i brojne braniteljske udruge te predstavnici vlasti. Hrvatski general Josip Lucić održao je tom prilikom prigodni govor u kojem je istaknuo važnost zajedništva te se zahvalio svim obiteljima nestalih, svim braniteljima te izaslanicima i predstavnicima lokalne vlasti, ali i Hrvatima u Bosni i Hercegovini.

- U ovoj prigodi sjećamo se svih naših poginulih, ranjenih i nestalih suboraca. Tijekom 1990. i 1991. godine hrvatski narod se nalazio u najtežim vremenima. Bilo je to vrijeme u kojem još uvijek nismo imali državu, nismo bili priznati od svijeta i bili smo zarobljeni u bivšem sustavu. Prije 32 godine Hrvatska je napadnuta nespremna i razoružana. Međutim, usprkos tomu dragovoljaca je bilo iz svih dijelova Hrvatske te smo se branili kako smo znali i mogli. Hrvatska je tada bila presječena i morale su se što prije preuzeti sve policijske stanice i postrojbe koje nisu bile u našim rukama. To su mogli samo oni koji su odgojani u

hrvatskom duhu i vjeri. Hvala Bogu Hrvatska je imala tu generaciju, koja dobrim dijelom i danas stoji tu. Iako su narušili naše zdravlje, nisu narušili našu ljubav prema domovini i hrvatskom narodu. Ponosni smo što danas imamo svoju domovinu, svoju policiju i vojsku. Hrvatska je bila podijeljena što prirodnim, što ideološkim barijerama, ali bez zajedništva i hrvatskog predsjednika Tuđmana danas ne bismo bili tu i iskazivali počast žrtvama i nestalima. Pored toga, veliku ulogu je odigrala i naša katolička crkva koja nas je držala u zajedništvu. Naša država je stvorena uz veliku žrtvu i predstavlja mladu zemlju koja je i dalje u izgradnji. Zajedništvo nas je spasilo i moramo ga čuvati kako bi nastavili izgrađivati i dalje našu domovinu, ali na racionalnim temeljima ne noseći sa sobom emocije koje će nas sukobiti. Izgrađujemo Hrvatsku za našu djecu i unuke, istaknuo je general Lucić.

Gento Međugorca je rođen 27. ožujka 1951. godine u Klobuku te je u Domovinski rat stupio dobrovoljno. Bio je pripadnik 1. Gardijske brigade Hrvatske vojske te je posmrtno odlikovan »Redom kneza Domagoja« s ogrlicom. Franjo Jug je rođen 9. rujna 1946. godine u Zagrebu, a u Domovinski rat je dragovoljno pristupio te je bio pripadnik Zbora narodne garde. Obojica su nestali na području Posedarja (na mjestu Zelenog hrasta) 28. rujna 1991. godine. Zaustavljeni su i zarobljeni su od strane neprijatelja, domaćih Srba četnika, nakon čega im se gubi svaki trag.

Obilježavanje blagdana Svetog Mihaela, zaštitnika hrvatske policije i Dana policije

Uoči dana policije i nadolazećeg blagdana sv. Mihaela, u Policijskoj upravi zagrebačkoj u srijedu, 27. rujna 2023. godine, policijski kapelan don Marin Drago Kozić predslavio je Svetu Misu te se sjećanjem, molitvom i zahvalom na sve poginule i umrle pripadnike zagrebačke policije ušlo u obilježavanje Dana policije, zazivajući blagoslov i snagu nebeskog zaštitnika Sv. Mihaela na sve one koji slaveći život i dalje svojim radom časno i neumorno svakodnevno doprinose Policijskoj upravi zagrebačkoj u stvaranju osjećaja mira i sigurnosti, a time i poboljšanju kvalitete života svih naših sugrađana.

U nazočnosti djelatnika Policijske uprave zagrebačke, euharistijskom slavlju prisustvovali su načelnik Policijske uprave zagrebačke Marko Rašić i zamjenik načelnika Policijske uprave zagrebačke Danijel Blaić, zajedno s članovima užeg kolegija i suradnicima. Misnom slavlju prisustvovali su predstavnice Udruge roditelja poginulih hrvatskih branitelja Grada Zagreba, Udruge obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja „Hrvatski feniks“, Udruge udovica poginulih hrvatskih branitelja Grada Zagreba i predstavnice Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja.

Naime, vjerujemo kako pri donošenju svih dobrih odluka uz sve nas bdije naš zaštitnik, sveti arkanđeo Mihael, zapovjednik vojske nebeske te kako se našem zaštitniku u molitvi u borbi protiv zla navodi; Sv. Mihaele arkanđele, brani nas u boju; protiv pakosti i zasjeda budi nam zaklon u pomoći protiv zloće.

Don Marin je završivši propovijed, istaknuo simboliku pa i povezanost značenja skraćenice PUZ (Policijska uprava zagrebačka) kroz Mihaelov primjer i poziv „pobjeda ustrajnog zajedništva“ (PUZ), što jest znakovitost ali i poruka svima nama.

Poslije Svete Mise upriličena je komemoracija za poginule i nestale branitelje Policijske uprave zagrebačke u zgradi Policijske uprave ispred Spomen ploče poginulih i nestalih branitelja, kada je u znak sjećanja na poginule i nestale branitelje, načelnik Policijske uprave zagrebačke, Marko Rašić svečanim dostojanstvenim činom zajedno sa suradnicima položio cvjetni aranžman i zapalio svijeću ispred Spomen ploče poginulih i nestalih branitelja uz završnu molitvu za poginule i nestale policajce koju je predvodio policijski kapelan don Marin, a paljenju svijeća i odavanju počasti pridružili su se i predstavnici spomenutih udruga.

Policijska uprava zagrebačka provedbom zadaća rješava sve izazove u interesu zajednice i stvaranju osjećaja sigurnosti, svjesna realnosti života s ciljem stvaranja društva dobra, ispunjavajući nas osjećajem vrijednosti koji nam pruža policijsko djelovanje.

Stoga, interventna sposobnost Policijske uprave zagrebačke nije samo profesionalna obveza nego, promatrajući povijest hrvatske policije uz nebeskog zaštitnika, svi naši i poslovi dio su stvaranja sigurnog i boljeg svijeta danas i sutra.

Hodočašće Hrvatske vojske u Mariju Bisticu

Vojni ordinarijat u RH, organizirao je sudjelovanje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na 31. Hodočašću hrvatske vojske, policije i hrvatskih branitelja u Svetište Majke Božje Bistričke. Hodočašće se održalo u nedjelju 1. listopada 2023. godine. Sudionici hodočašća su bili hrvatski branitelji i članovi njihovih obitelji predstavnici udruga iz Domovinskog rata svih županija i Grada Zagreba i djelatnici Ministarstva branitelja.

Koncelebrirano euharistijsko slavlje na prostoru crkve na otvorenom bl. Alojzija Stepinca predvodio je mons. dr. Jure Bogdan, vojni biskup u RH. Na misi su pjevali klapa HRM "Sveti Juraj" i Policijska klapa "Sv. Mihovil", uz pratnju Orkestra oružanih snaga RH.

Nacionalno hodočašće u Mariju Bisticu organizira se od 1993. godine. S početkom lurdskog hodočašća u svibnju 1993. godine za blagdan Gospe od krunice organizirano je iste godine i prvo nacionalno vojno-redarstveno hodočašće u Mariju Bisticu. Ovo hodočašće okuplja veliki broj vojnika i redarstvenika, ministar obrane, unutarnjih poslova te branitelja, načelnika GS i ravnatelja policije, generalne i admirale, visoke dužnosnike vojske i policije te njihove obitelji. Na ovom hodočašću često su prisutni i delegati drugih vojnih ordinarijata u svijetu što stvara posebno duhovno ozračje.

Donji Čaglić

U organizaciji Udruge civilnih invalida i stradalnika Domovinskog rata podružnice Požeško-slavonske županije, Grada Lipika i Hrvatskog Feniksa, u Donjem Čagliću je 2. listopada održana komemorativna svečanost povodom obilježavanja tužnog sjećanja na stravičan zločina nad nedužnim hrvatskim mještanima.

Prošle su trideset i dvije godine od napada velikosrpskih pobunjenika i otvorenog oružanog sukoba na našem području. Nakon okupacije dijela ovog područja, paravojne jedinice agresora provodile su sustavni teror nad lokalnim stanovništvom. U nizu stravičnih zločina nad hrvatskim civilima, jedan je počinjen i u Donjem Čagliću. Ovdašnji mještani – Marijan Adžijević, Anka Marošević, Zora Barbača, Anka Zanetti, Đuro Žili, Ruža Sinjaković, Zlatko Hrunka, Nikola Anić i Barica Žili pogubljeni su, a Paulina Žili, Petar Antunović i Mirko Adžijević, nestali su civili tijekom Domovinskog rata i velikosrpske agresije na našu domovinu.

Povodom ovog događaja, pred spomenikom poginulim hrvatskim braniteljima u Lipiku i civilnim žrtvama u Donjem Čagliću, počast su odali mnogi ugledni pojedinci i organizacije, izražavajući svoje duboko poštovanje prema žrtvama.

Izaslanik Predsjednika Republike Hrvatske, brigadir Zlatko Radočaj, zajedno s izaslanikom ministra hrvatskih branitelja, generalom Josipom Lucićem, te izaslanikom ministra obrane, Daliborom Bajčijem, bili su među prisutnima. U ime Požeško-slavonske županije, počast je odao dožupan Ferdinand Troha.

Koordinacija udruga proisteklih iz Domovinskog rata Pakraca i Lipika, kao i gradovi Lipik i Pakrac pod vodstvom lipičkog gradonačelnika Vinka Kasana, zajednički su položili vijenac kako bi se prisjetili žrtava. Članovi Mjesnog odbora

Donji Čaglić također su odali počast, a poštovanje su pružili predstavnici udruge Hrvatski Feniks, načelnik PP Pakrac Robert Hrastić, pukovnik Damir Grgurić u ime Vojarne 123. brigade HV-a Požega, članovi Udruge maratonaca Virovitičko-podravske županije "Glasnici istine" i Udruge maratonaca Sisačko-moslavačke županije "Heroji ne umiru", logoraši Sisačko-moslavačke županije, predstavnici Udruge antifašista i antifašističkih boraca Pakrac – Lipik, te članovi Moto kluba Vitezovi tame.

Neposredno prije komemorativnog skupa u župnoj crkvi sv. Jurja Mučenika održana je sveta misa, a potom su u pratnji MK Vitezovi tame od Lipika dotrčali članovi Udruge maratonaca Virovitičko-podravske županije Glasnici istine, Udruge maratonaca Sisačko-moslavačke županije Heroji ne umiru.

Lipik

U organizaciji Udruge civilnih invalida i stradalnika Domovinskog rata podružnice Požeško-slavonske županije, Grada Lipika i Hrvatskog Feniksa, danas je u Lipiku održana komemorativna svečanost povodom obilježavanja tužnog sjećanja na stravičan zločin nad nedužnim hrvatskim civilima, žiteljima Lipika.

Prošle su 32 godine od napada velikosrpskih pobunjenika i otvorenog oružanog sukoba na našem području. Upravo na današnji dan, 12. listopada 1991. godine, JNA, potpomognuta domaćim četnicima i dragovoljcima iz Srbije, u ranim jutarnjim satima ušla je u Lipik. Pri ulasku sustavno su palili i uništavali sve što je preostalo nakon višetjednog granatiranja grada. Redom su hvatali civile koji su ostali u gradu. Nekima su odmah oduzeli živote, dok su ostale vodili u kolonama.

Dio civila ostavljen je u Lipiku, a dio je odveden u Bijelu Stijenu, logore Bučje i Stara Gradiška. Kasnije je dio zatočenih civila razmijenjen, dok se dio njih još uvijek vodi kao nestali.

Tim su povodom kod spomenika civilnim žrtvama na lipičkom groblju polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća počast odali predstavnici obitelji ubijenih i nestalih, izaslanik Predsjednika Republike Hrvatske brigadir Petar Matanović, izaslanik ministra hrvatskih branitelja i potpredsjednika hrvatske Vlade, general zborna Josip Lucić, kao i izaslanik ministra obrane Dalibor Bajči, voditelj Područnog odjela za poslove obrane Osijek.

Nakon odavanja počasti žrtvama, Dinko Miovec, predsjednik Udruge civilnih invalida i stradalnika Domovinskog rata podružnice Požeško-slavonske županije, obratio se prisutnima. U svojem emotivnom govoru naglasio je da se 12. listopada 1991. dogodio vrhunac velikosrpskog nasilja, kada su nedužni civili bili pohvatani i odvedeni u logore ili, još gore, okrutno poubijani oni koji nisu mogli krenuti s napadačima. Miovec je također istaknuo da civilni stradalnici na ovom području postoje od prvog dana napada na Lipik i Pakrac, te da su stradavali sve do 1. svibnja 1995., odnosno do VRA "Bljesak".

Pakrački vinogradi

Povodom 32. obljetnice stradavanja civila u pakračkim vinogradima, u organizaciji Udruge civilnih invalida i stradalnika Domovinskog rata Požeško-slavonske županije i Udruge obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja „Hrvatski feniks“ te pod pokroviteljstvom Grada Pakraca, Ministarstva

hrvatskih branitelja i Požeško-slavonske županije održana je komemoracija za sve ubijene, nestale i stradale civile na tom tragičnom mjestu.

U nazočnosti obitelji žrtava položeni su vijenci i zapaljene svijeće kod spomenika hrvatskim braniteljima u Pakracu, a zatim kod spomenika ubijenim i nestalim civilima u pakračkim vinogradima. Komemoracija je završena molitvom koju je predvodio pakrački župnik Jozo Zorić.

- Na današnji dan prije 32 godine stravično su ubijeni civili, među kojima i moj otac Ivan. Žene su ubili sjekirom, a muškarce puškama. Nakon niza neistina i nepravde nadovezane na ove događaje, predlažem osnutak radne skupine koja bi napravila registar ubijenih i nestalih hrvatskih civila na području Pakraca i Lipika - rekao je Željko Nađ.

Na stradavanja i počinjene zločine osvrnuo se i zamjenik požeško-slavonske županice Ferdinand Troha, izrazivši suosjećanje svim obiteljima kojima je Domovinski rat odnio njihove najmilije.

Dinko Tandara, izaslanik ministra hrvatskih branitelja i ravnatelj Uprave za savjetodavnu, psihosocijalnu i zdravstvenu pomoć istaknuo je kako će stravična djela srpskih agresora vječno ostati neobjašnjiva i neshvaćena normalnom čovjeku te kako bi i jedan spomenik poginulom branitelju bio previše, a kamoli tri masovne grobnice koje postoje na području Pakraca i Lipika.

Pounje

Župan Ivan Celjak, kao izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića, sudjelovao je u obilježavanju 32. godišnjice stradavanja civila

Pounja, čija su tijela ekshumirana u proljeće 1997. godine iz masovne grobnice u Baćinu, naselju na području općine Hrvatska Dubica.

Izaslanik Predsjednika RH bio je brigadir Robert Suntešić, a izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića i potpredsjednika Vlade, ministra hrvatskih branitelja Tome Medveda, državni tajnik Špiro Janović.

U ime Sisačko-moslavačke županije počast žrtvama odali su predsjednika Županijske skupštine Mato Fofić i zamjenik župana Mihael Jurić.

Počast je žrtvama zločina odao i međimurski župan Matija Posavec.

Ova tužna obljetnica, sjećanje na žrtve bezumlja i pokušaja zatiranja hrvatskog naroda u Pounju, okupila je uz stanovnike Baćina, djecu OŠ „Ivo Kozarčanin“ Hrvatska Dubica, predstavnike udruga proisteklih iz Domovinskog rata, predstavnike policije i jedinica lokalne samouprave.

„Temelj naše domovine je Domovinski rat. Hrvatski branitelji su u taj temelj ugradili sebe za vječnost, a najčvršći dio tog temelja čine poginuli i ubijeni hrvatski branitelji i civili iz Domovinskog rata. Danas, 28 godina nakon završetka Domovinskog rata, stojimo ovdje u Baćinu, ponizni, s osobitim poštovanjem prema hrvatskim braniteljima i civilima,“ rekao je u Baćinu izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora, sisačko-moslavački župan Ivan Celjak.

Posljednji ispraćaj Zdenka Držaljevića

U Puli je pokopan hrvatski branitelj Zdenko Držaljević koji je nestao u Vukovaru 1991. godine.

Hrvatski branitelj Zdenko Držaljević pokopan je danas, 8. rujna 2023., na Gradskom groblju Monte Giro u Puli, a posljednjem ispraćaju i ukopu njegovih posmrtnih ostataka, uz članove obitelji te rodbinu i prijatelje, nazočili su predstavnici Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja te mi iz BCDR-a.

Zdenko Držaljević, sin Josipa, rođen je 2. studenoga 1955. u Vukovaru, gdje je i živio sve do Domovinskog rata, kada je u velikosrpskoj

i tzv. JNA agresiji na Hrvatsku nestao u obrani Vukovara 8. listopada 1991., u dobi od 36 godina. Njegova obitelj je zajedno s mnogima koji dijele istu sudbinu tragala za njime dugi niz godina, a otkrićem masovne grobnice u Šarviz dolu u blizini Vukovara napokon je razriješena i njegova sudbina, zajedno s još 9 osoba čiji su posmrtni ostaci ekshumirani iz te masovne grobnice.

Riječ je o sekundarnoj masovnoj grobnici, s premještanim posmrtnim ostacima, koja je u organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja u suradnji s drugim nadležnim tijelima pronađena u veljači 2023. godine. Iz nje su ekshumirani posmrtni ostaci najmanje 11 osoba, od kojih je zasad identificirano 10 osoba.

Kako je na ranije provedenim identifikacijama izvijestilo Ministarstvo hrvatskih branitelja, sve žrtve su muškoga spola u rasponu od 25 do 60 godina, prema preliminarnoj identifikaciji mještani Vukovara i Berka usmrćeni u rujnu/listopadu 1991.

S obzirom na složenost procesa obrade, identifikacije su organizirane sukcesivno, a posmrtni ostaci Zdenka Držaljevića završno su identificirani 29. kolovoza metodom analize DNA na Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu.

Njegovoj obitelji, supruzi Ljubici, kćeri Zlatici i sinu Robertu te sestri Đurđici, svima bližnjima i ožalošćenima u ime Saveza izražavamo najdublju sućut, u nadi da će i svi koji još uvijek traže svoje najmilije saznati istinu o njihovoj sudbini.

Stoga i ovom prilikom pozivamo sve koji imaju informacije o mogućim mjestima grobnica da se s povjerenjem obrate nadležnim institucijama i pomognu obiteljima da pronađu svoje bližnje, a žrtve dobiju svoj identitet i konačni mir.

Sjećanje na Nevenku Topalušić

“Ovdje sam zbog toga jer me ubija ova nepravda. Otišla sam u rat da bi bilo bolje mojoj djeci, no niti je bolje mojoj djeci, niti meni. Danas sam ovdje izričito zbog toga da se borim za sebe i za svoju djecu i neću odavdje otići – možete samo mrtvu odnijeti. Ostat ću ovdje dan i noć. Dok god ne umrem tu ću biti”, rekla je Nevenka.

Na mjestu gdje je umrla u Savskoj 66 stoji spomenik ovoj hrabroj ratnici, a Trg na kojem smo prosvjedovali 555 dana dobio je ime Trg Nevenke Topalušić 29. prosinca 2015. godine.

Na njenom grobu stoji tekst:

“Ostavila si tragove koji se ne brišu i dobrotu koja se pamti. Tvoja plemenita duša, veliko srce i častan život zaslužuje da te vječno poštujemo i nikad ne zaboravimo.”

Posljednji ispraćaj Jose Šimanovića

Dana, 30. listopada 2023. godine u Novom Selu Glinskom, ispraćen je Josu Šimanović, dragovoljac Domovinskog rata čija je sudbina dirnula mnoga srca diljem Hrvatske. Nakon borbe s teškom bolešću, preminuo je 26. listopada u 51. godini života, ali njegova priča i uspomena će živjeti vječno.

Za Josu su mnogi znali kao za hrabrog vojnika, ali malo je onih koji su bili upoznati s dubokim ožiljcima koje je nosio iz prošlosti. U okrutnostima Domovinskog rata, Josu je u jednom danu izgubio svoju cijelu obitelj. Na pragu njihove kuće u Novom Selu Glinskom, zločinci su ubili njegovu sestru Katicu, majku Maricu, oca Ivana i djeda Pavla. Tragedija je bila toliko duboka da ni njihove kosti nikada nisu pronađene.

Unatoč bolu i gubitku, Josu je nastavio boriti se za domovinu i za pravdu za svoju obitelj. Njegova potraga za istinom o mjestu počivališta svojih najmilijih

nikada nije prestala. S vremenom je, kako bi odao počast svojoj obitelji i ostalim žrtvama, podigao mali oltar kod svoje kuće, s 33 cigle simbolizirajući 33 žrtve pokolja u svom selu.

Na njegovom sprovodu, brojni prijatelji, kolege i obitelj došli su odati počast ovom velikom čovjeku. Svećenik je svojom molitvom naglasio važnost sjećanja na hrabre ljude poput Jose, koji su žrtvovali sve za domovinu.

Joso je možda tijekom života često osjećao samoću, posebno tijekom blagdana Svih Svetih, kada nije znao gdje bi zapalio svijeću za svoju obitelj. No, sada je s njima, i možemo samo nadati se da je pronašao mir i spokoj koji je toliko tražio. U sjećanje na Josu Šimanovića, neka nam svima posluži kao podsjetnik na cijenu slobode i na sve one koji su svoje živote dali za bolju budućnost Hrvatske. Neka počiva u miru.

3. Ne zaboravimo povijest za svjetliju budućnost

Projekt "Ne zaboravimo povijest za svjetliju budućnost" se provodi treću godinu zaredom zahvaljujući financijskim sredstvima Ministarstva hrvatskih branitelja.

Ovaj projekt obuhvaća sudjelovanje na komemoracijama za poginule u Drugom svjetskom ratu i poraću. Detalji s obilježavanja se nalaze u nastavku ovog izvješća.

Gvozdansko

Podno zidina utvrde Gvozdansko obilježena je 445. godišnjica herojske obrane hrvatskih ognjišta i kaštela od turskih osvajača, te slavne pogibije branitelja ove utvrde 1578. godine.

Tim povodom u župnoj crkvi Sv. Filipa i Jakova u nedjelju je održano misno slavlje koje je predvodio pomoćni biskup đakovačko-osječki Ivan Ćurić u zajedništvu sa sisačkim biskupom Vladom Košićem, nakon čega je održan mimohod i komemoracija žrtvama.

Tijekom svete mise i komemoracije bilo je riječi o herojskoj pogibiji hrvatskih branitelja Gvozdanskog, koja je postala povijesni simbol domoljublja i otpora agresoru.

Starohrvatsku utvrdu Gvozdansko podigli su hrvatski plemenitaši Zrinski. U njemu je Nikola Zrinski imao topionicu, ljevaonicu i kovnicu novca. Ta utvrda je u 16. stoljeću bila brana pred najezdom turskih osvajača. Osmanlijska vojska je od

1571. do 1577. godine poduzela više bezuspješna pohoda na tu junački branjenu utvrdu, da bi tek 1578. godine, nakon tromjesečne opsade i petog pohoda, pod vodstvom Ferhat-paše, bez otpora ušli u utvrdu.

Prema dostupnim podacima iz tog vremena, utvrdu Gvozdansko branilo je 300 branitelja sastavljenih od pedesetak Zrinskih vojnika i oko 250 seljaka i rudara sa svojim obiteljima. Na drugoj strani našla se vojska od oko deset tisuća turskih napadača potpomognuta vlaškim četama.

Kada su nakon nekoliko bezuspješnih napada, osmanlije napokon 15. siječnja bez otpora ušli u kaštel, u njemu su zatekli razrušeni grad u kojem su na svojim borbenim položajima bila mrtva tijela smrznutih branitelja izmučenih glađu i nezapamćenom hladnoćom, koji su svjesno pošli u smrt. U gradu nisu zatekli ni hrane, ni vode, ni streljiva, ni ogrjeva. Zbog toga se herojska pogibija branitelja nerijetko naziva "Hrvatskim Alamom".

Kako i ranijih godina, komemorativnoj su svečanosti, bili nazočni pripadnici braniteljskih i povijesnih udruga, te brojni hodočasnici iz cijele zemlje.

Nakon mise slijedio je mimohod u čast hrvatskim junacima Gvozdanskog sve do spomen-križa, gdje je molitvu za duše svih branitelja i žrtava Gvozdanskog iz 1578., 1941. i 1991. godine predmolio biskup Košić. Vijence i svijeće kod križa položili su predstavnici vlasti, braniteljskih udruga te predstavnici kulturnih i povijesnih udruga.

Bleiburška tragedija na Mirogoju

Dana 6. svibnja 2023. godine održana je na zagrebačkom Mirogoju komemoracija u spomen na Bleiburšku tragediju i križnih puteva ispred spomen obilježja Bleiburškim žrtvama na groblju Mirogoj podignutog 20. lipnja 1994. godine.

U organizaciji Hrvatskog domobrana ogranak Grad Zagreb, komemoraciji su prisustvovali članovi iz udruge „Društvo hrvatska žena“ Grad Zagreb, zbor „Hrvatice“, članovi HČSP – Hrvatska čista stranka prava i drugi građani.

Ovaj spomenik, blagoslovio je kardinal Franjo Kuharić kako bi mnogi koji žele mogli odati počast Bleiburškoj žrtvi, žrtvama križnih puteva i općenito poslijeratnim žrtvama, kao i svim žrtvama totalitarnih režima: Fašizma, Nacizma i Komunizma.

Škofja Loka

Istina o stradanjima naroda se ne smije, ali i ne može prešutjeti. Slovenija ima evidentirano oko 650 lokacija grobišta, zapravo skrivenih jama, u kojima su bačene mučki ubijane tisuće žrtava poraženih vojski i civila, a među njima je najveći broj Hrvata. To su mahom poslijeratne žrtve, nastale u drugoj polovici svibnja 1945.godine. Ponekad o tim poratnim tragedijama, o kojima progovore i ponešto učine politike i vlasti država, ali najveći broj žrtava je još neotkriven i ostaje nedostojno pod zemljom. Ukratko, znanost i savjest, poneki mediji i literatura govore stalno o tim nekažnjenim zločinima. Njihova je snaga i moralna vrijednost u činjenicama.

Danas se kao neka utjeha priređuju prigodne komemoracije na vjerojatnim lokacijama tih zločina. To najviše zavisi od lokalnih vlasti, koliko same žele da imaju pravi odnos prema svim umrlima. Među prvima u tom pogledu je slovenska gorenjska općina Škofja Loka. Upravo ove nedjelje bili smo na jednoj već više godina tradicionalnoj svibanjskoj komemoraciji u malom brdovitom selu Crngrob. Koje li ironije i odnosa prema ljudima je to bilo, kada su mučilište za ratne zarobljenike imali u mežnarevoj kući , u toj velikoj lijepoj ali zapuštenoj kući pored velike hodočasničke crkve Blagovijesti.

I doista na dan komemoracije bilo je i hodočasnika hrvatskih veterana iz domovinskog rata koji su došli iz Zagreba. Komemoraciju su zajedno organizirale Udruge, Hrvatskog društva Ljubljana, Saveza hrvatskih društava Slovenije, Braniteljskog centra za društveni razvoj (BCDR), "Društvo hrvatska žena" Grad – Zagreb" i Udruga dragovoljaca i veterana domovinskog rata podružnica Grada – Zagreba.

Svetu misu za preminule hrvatske žrtve, predvodio je starološki župnik Janez Šket, bilo je dirljivo slušati združeno pjevanje ženskog zbora "Hrvatica" i svih hodočasnika i nazočnih u crkvi, posebno kod poznatih hrvatskih napjeva.

Župnik Janez Šket je u svojoj propovijedi mučeničku smrt mnoštva Hrvata postavio u središte naše pažnje sa njihovim putem u vječnost, ali i sa našim neizvršenim obavezama, da budu dostojno pokopani kako zaslužuje svaki čovjek, jer kako je rekao župnik „svi smo Božji ljudi“. Zahvalu misnom slavlju i spomen hrvatskim i drugim žrtvama poratnog nasilja izrazili su nazočni zvanični predstavnici Republike Hrvatske i Republike Slovenije: Vesna Odorčić opunomoćena ministrica i izaslanica Veleposlanika Republike Hrvatske u Sloveniji, izaslanice Hrvatske Vlade, Potpredsjednika Hrvatske Vlade i Ministarstva hrvatskih

branitelja Tome Medveda: Ivona Paltrinieri i Tanja Antunović Hadžić, te dožupan Robert Strah i zastupnik slovenskog parlamenta Andrej Hoivek.

Od strane hodočasnika iz Hrvatske zahvale župniku i domaćinima izrazili su predsjednik udruge Braniteljski centar za društveni razvoj Đuro Knežić i predsjednik zagrebačke podružnice Hrvatske udruge dragovoljaca i veterana domovinskog rata Ivica Matošević. U ime domaćina i organizatora ove komemoracije govorio je voditelj organizacije Josip Marinić, ujedno i predstavnik Hrvatskog Društva Ljubljana, te Saveza Hrvatskih društava u Sloveniji. Njegove iskrene, tople i skromne riječi razdragano i zahvalno su pozdravili svi sudionici tužnog slavlja u crkvi Crngroba.

Nakon Svete komemorativne mise održana je procesija u molitvi i pjevanju od križa do križa, gdje se zastajalo, polagalo cvijeće i palilo svijeće te blagoslivljala grobišta.

Jedan od istraživača zločina počeo je sa širokim uvodom da bi skupio hrabrosti pa rekao gorku istinu: „Nijedna politika, nijedna država nije još na ovim prostorima stradanja uredila dostojno trajno počivalište tragično umrlih. To nije učinila ni Slovenija ni Hrvatska, a trebali bi to učiniti zajedno za primjer i uzor ostalima“. Neke zanima kakva su bila znakovlja na komemoraciji i kažimo, samo državne zastava Slovenije, Hrvatske, Europske i križ, koji je nosio u procesiji Ignacij iz Konjica.

Bila je to i prigoda zajedničkih razgovora i druženja hrvatskih hodočasnika, predstavnika hrvatskih društva u Sloveniji i uglednih osoba iz javnog života Slovenije i Hrvatske.

Sošice jama Jazovka

Pokraj jame Jazovke nedaleko od Sošica na Žumberku misom zadušnicom, polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća odana je počast žrtvama koje su partizani ubili tijekom i nakon Drugog svjetskog rata.

Misu zadušnicu za sve žrtve ubijene i bačene u jamu Jazovka predvodio je mons. Juraj Batelja, u propovijedi je poručio: "Čuvajmo taj spomen i molimo kako za one koji su stradali, tako i za one koji su zaslijepni mržnjom te zločine izvršili."

Također Mons. Batelja se prisjetio i susreta s Mijom Samcem iz njegove rodne župe Slavetić. „Godine 1943. početkom siječnja partizani su, nakon što su ušli u Krašić, izvršili genocid nad preko tri stotine mladih hrvatskih vojnika. Ti su mladići bosu na jako niskoj temperaturi iz Krašića pješice dolazili ovdje gdje su nad ovom jamom u zatiljak bili ubijeni i bačeni“, rekao je propovjednik.

„Kaže mi gospodin Mijo Samac: ‘Nas je 12 ostalo u tome redu. Tada je na konju došao neki zapovjednik i rekao da se zaustavi’. I odvedoše tih 12 zadnjih vojnika u Sošice jer je iz Slovenije došlo nekoliko ranjenika koje je trebalo zbrinjavati. On se čudnim okolnostima uspio spasiti pa opet otišao u svoju jedinicu i završio na križnom putu. Kod tog čovjeka nikada nisam vidio da je osjećao mržnju ili osvetoljubivost prema onim koji su podizali ruke na nevine ljude jer su branili svoje dvorište, svoje kuće, svoje selo“, naglasio je mons. Batelja.

Nakon Mise kratko nam se obratio izaslanik muftije: Aziza dr. Hasanovića, karlovački imam: Admir ef. Muhić, koji je također izmolio kratku molitvu za poginule vojnike muslimanske vjeroispovjesti.

Znamo svi da izborom ministra hrvatskih branitelja Tome Medveda 2016. godine, Ministarstvo je započelo intenzivno raditi na traženju nestalih osoba iz

Drugog Svjetskog rata, tako i svih nestalih hrvatskih branitelja i civila iz Domovinskog rata. Zahvaljujući ministarstvu hrvatskih branitelja, posebno Upravi za zatočene i nestale kojim rukovodi Ivona Paltrinieri, 2020. godine su iz jame Jazovke ekshumirani ostatci 814 žrtava, koje su ondje ubili partizani nakon zauzimanja Krašića u siječnju 1943. godine, te potom vojnici Jugoslavenske armije u svibnju i lipnju 1945. godine. Tako da danas znamo koliko je žrtava bilo u jami.

Isto tako znamo da je projektom u završnoj fazi provođenja, znamo da je određena lokacija i oblik spomen obilježja za žrtve iz jame Jazovke. Spomenik će biti postavljen na samom početku staze, koja vodi do brežuljka gdje se nalazi jama. Tako da će polaganjem posmrtnih ostataka i postavljanjem spomenika završiti agonija nevinih žrtava.

Po završetku mise i obračanja gostiju započelo je polaganje vijenaca i paljenje svijeća pokraj jame. Protokol je predvodio Ispred Udruge HOZ Jazovka, Frano Čirko.

Ispred ministarstva hrvatskih branitelja vijence su položili Državni tajnik Darko Nekić i Ravnateljica Uprava za zatočene i nestale Ivona Paltrinieri, te brojni predstavnici udruga iz Drugog svjetskog rata i Udruga branitelja iz domovinskog rata kao i ostalih dužnosnika i građana.

Boričevac

Udruga Braniteljski centar za društveni razvoj sudjelovala je na komemoraciji civilnim žrtvama ustanka 27. srpnja 1941. u ličkom selu Boričevcu, u Općini Donji Lapac povodom 82. godišnjice stradanja Hrvata u Drugom svjetskom ratu.

Sveta misa je služena u župnoj crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije, a posebno za one iz roda Ivezića.

Predsjednik Udruge Braniteljski centar za društveni razvoj (BCDR) Đuro Knezičić nakon mise poveo je pjesmu našoj Domovini, a nakon toga uslijedili su govori izaslanika te se poslije svete mise formirala kolona Hrvata i Hrvatice koja je stupala sve do groba posmrtno pokopanih žrtava iz roda Ivezića ponad crkve u kojoj su sudjelovale brojne udruge sa svojim stjegovima iz obrambenog Domovinskog rata.

U grobnici su položeni ostaci 24 ekshumirane žrtve od kojih je najmlađa žrtva po imenu Jakov imala samo 3 godine a najstarija Boja Ivezić 79 godina. Osim toga u grobnici se nalaze 4 neidentificirane žrtve kao i 9 žrtava koje potražuju obitelji i Uprava za zatočene i nestale RH.

Molitvu kod grobnice Ivezićevih predvodio je župnik Igor Lulić, a nakon blagoslova vijence su položili najbliža rodbina pobijenih Ivezića. Nakon paljenja svijeća i polaganja cvijeća na grobu uputili su se kod spomen obilježja za sve žrtve Boričevca kojeg je podigla Republika Hrvatska 2017. godine, na inicijativu Ministra hrvatskih branitelja Tome Medveda, uprave za zatočene i nestale ministarstva hrvatskih branitelja.

Uz državne počasti vijenac su položili državni tajnik u Ministarstvu hrvatskih branitelja Darko Nekić i ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ivona Paltrinieri u ime predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, saborska zastupnica Anita Pocrnić Radošević u ime Hrvatskog sabora, u ime BCDR-a Đuro Knezičić sa svojim kolegama iz braniteljskih udruga.

Selo Boričevac zauzima značajno mjesto u povijesti našeg naroda, jer obilježava 82. obljetnicu stradanja njegovih hrabrih mještana. Ovo malo, ali otporno selo, smješteno u srcu naše zemlje, ima bogatu povijesnu pozadinu koja je oblikovala njegovu kulturnu i arhitektonsku baštinu.

Događaji koji su doveli do stradanja Boričevca bili su obilježeni političkim napetostima i sukobima u regiji, a mještani su odigrali presudnu ulogu u pokretima otpora protiv okupacijskih snaga. Boričevačko mučeništvo danas se obilježava svake godine, što je ostavilo trajni trag u lokalnoj zajednici i cijelom narodu.

Zrin

Osamdeseta obljetnica stradanja stanovnika Zrina obilježena je u nedjelju, 10. rujna 2023. godine. Već tradicionalno od 1996. godine, preostali Zrinjani i njihovi potomci sjećaju se događaja koji su se odvijali na blagdan Male Gospe 9. te 10. rujna 1943. godine. Tada su partizani i četnici u genocidnom pohodu ubili gotovo trećinu Hrvata Zrina, spalili župnu crkvu Našašća Svetoga Križa, kao i cijelo selo. Sve preživjele komunističke vlasti su raselile, oduzele im imovinu i zabranile povratak u Zrin.

Na ovogodišnjem programu obilježavanja, počelo se molitvom pred križem podno starog grada Zrina. Slijedio je mimohod do spomen-crke Našašća sv. Križa, ispred koje je misno slavlje predvodio apostolski nuncij u RH Giorgio Lingua, u zajedništvu s krčkim biskupom Ivicom Petanjkom, domaćim biskupom Vladom Košićem, biskupskim vikarom i ravnateljem Zaklade za Zrin Markom Cvitkušićem, ravnateljem Hrvatskog Caritasa fra Tomislavom Glavnikom, domaćim župnikom Darijom Stankovićem i više svećenika. Uz njih, na komemoraciji i mimohodu hrvatske časti za poginule Zrinjane 1943. – 2023. prisustvovala je i udruga VG Branitelji – Velika Gorica.

Ova obljetnica okupila je brojne hodočasnike, ponajviše prognane Zrinjane i njihove potomke iz čitave Hrvatske, Njemačke i Australije. Slavlju su nazočili i predstavnici državne, županijske i lokalnih vlasti.

Na početku sve okupljene pozdravio je biskup Košić. Posebno je zahvalio Lingui što se odazvao na poziv i što je kao prvi nuncij u povijest došao u Zrin. Biskup Košić istaknuo je važnost sjećanja na zločin prije 80 godina, naglasivši da se Zrin i dalje prisjeća svojih stanovnika koji su stradali u tom tragičnom događaju. Podsjetio je prisutne da su došli bez mržnje i želje za osvetom, jer su kršćani koji se mole za svoje pokojne i nadaju se pravdi na kraju.

U homiliji nuncij Lingua naglasio je važnost ljubavi kao vrhunca zakona i istaknuo da pomirenje mora biti krajnji cilj u svakom procesu. Podsjetio je na riječi Isusa o tome kako postupiti kada nas netko povrijedi te istaknuo važnost čišćenja povijesnog pamćenja kako bi se oslobodila osobna i kolektivna savjest od zamjeranja i nasilja. Nuncij je istaknuo da pomirenje nije automatsko i da vrijeme koje prolazi može pomoći da se zaborave rane, ali ne i da se postigne istinsko pomirenje. Na kraju je naglasio da je molitva i razrješenje čvorova važno kako bismo mogli ući u Božju prisutnost.

Nakon popričesne molitve, biskup Petanjak zahvalio se svima koji su došli na obilježavanje obljetnice stradanja Zrinjana te podsjetio na važnost čuvanja sjećanja na žrtve genocida iz 1943. godine. Povodom ove obljetnice, predstavljena je monografija Damira Borovčaka pod nazivom "Zrin – u spomen žrtvama genocida" te dokumentarni film Nade Prkačin pod nazivom "Zrin 1943."

Uz prisutnost brojnih hodočasnika i dostojanstvenih riječi o pomirenju i sjećanju na žrtve, osamdeseta obljetnica stradanja stanovnika Zrina ostaje duboko urezana u povijest i kolektivno pamćenje.

Vratišinec

Nakon višegodišnjih nastojanja da se za prešućene žrtve župe Vratišinec ubijene u poratnom razdoblju Drugog svjetskog rata od jugo-komunističke vlasti pronađe lokacija na kojoj će se podići dostojno spomen obilježje radovi na izgradnji istog započeli su u ljetu 2008. godine, a isto je u tu namjenu, na zamolbu gospođe Barbare Turk poklonio, nasuprot župnog groblja, Mijo Mateša.

Blagoslov spomen obilježja i misu zadušnicu 8. listopada 2008. godine predvodio je varaždinski biskup, mons. Josip Mrzljak, a u spomen na stradale komemoracije su se na taj datum održavale i svih narednih godina.

Kako je ove godine na taj datum padala nedjelja (11. lipnja 2023. godine), u dogovoru s vlč. Josipom Blažunom, župnikom župe Uzvišenja sv. Križa Vratišinec, ovogodišnja komemoracija na stradale hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i žrtve poratnih progona započelo je misom zadušnicom s početkom u 11 sati, a potom je ista nastavljena polaganjem vijenaca, paljenjem svijeća i molitvom kod samog spomenika nasuprot groblja.

Dravska šuma kraj Varaždina

Pred križem koji je podignut u spomen na žrtve poratnih stradanja i likvidacija Drugog svjetskog rata i poraća u Dravskoj šumi kraj Varaždina, u petak 27. listopada 2023. godine, održana je komemoracija. Zajednički vijenac Grada Varaždina i Varaždinske županije položili su Gordana Marsenić, potpredsjednica Gradskog vijeća i Tin Jurak, županijski vijećnik.

Vijence su položili i svijeće upalili članovi Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava. Vijenac je položila i svijeću upalila u pratnji predstavnika braniteljskih udruga izaslanica ministra branitelja, Ivona Paltrinieri, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale.

– Ovo je prilika da u svoje molitve uključimo i sve nestale iz Domovinskog rata i sve koji su pali za obranu Domovine. Mislim tu prvenstveno na žrtve

Vukovara i Škabrnje. Ovime istinu o Domovinskom ratu ali i o događanjima u poslijeratnom razdoblju prenosimo na mlađe generacije kako bi ih kada mi odemo netko nastavio obilježavati – rekla je Paltrinieri.

Kako je izjavila Gordana Marsenić, potpredsjednica Gradskog vijeća, Grad Varaždin izražava pijetet i odaje počast svim žrtvama, a spomen križ žrtvama poratnih stradanja u Dravskoj šumi koji je podignut prije dvadesetak godina bit će dogodine obnovljen.

Komemoraciju je kao i svake godine povodom blagdana Svih Svetih organiziralo Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava. Uz himnu i prigodnu pjesmu koju je otpjevao Zbor Arka, kraći govor Franje Talana, predsjednika Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava, molitvu za žrtve poraća poveo je velečasni Ivica Cujzek, župnik župe Sv. Fabijana i Sebastijana.

Između ostalih i predstavnici Udruge specijalne jedinice policije „Roda“ Varaždin, Braniteljski centar za društveni razvoj iz Zagreba, Hrvatskog žrtvoslovno društva, a svijeću za žrtve grobišta Dravska šuma Varaždin zapalio je i Krešimir Mintas, sin varaždinskog dogradonačelnika Dragutina Mintasa, koji je nakon što je partizanima na ulazu u grad predao ključeve Varaždina „nestao“ kao i brojni drugi Varaždinci, između kojih i brojni profesori svećenici i uglednici grada Varaždina.

U petak, nakon održane komemoracije izaslanstvo Društva, kojem se pridružila Ivona Paltrinieri, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale iz Ministarstva hrvatskih branitelja te Đuro Knežić, predsjednik Udruge Braniteljski centar za društveni razvoj iz Zagreba, posjetili su varaždinskog groblje. Svijeća je zapaljena na dijelu groblja gdje su pokopani vojnici poginuli u Prvom svjetskom ratu, a kod središnjeg križa svijeća je zapaljena za sve preminule članove Društva i sve pripadnike raznih vojski pokopanih na varaždinskom groblju. Jednu svijeću izaslanstvo je zapalilo i kod groba prof. Bosiljke Paska, rođene Galinec, jedne od osnivačice Društva, a kojoj je poratna vlast 1945. godine iz vlastitog doma odvela oca (Franjo Galinec, gimnazijski profesor – jedno vrijeme i ravnatelj), dok je brat Ivica stradao negdje na povlačenju prema Austriji.

Daksa u Dubrovniku

Braniteljski centar za društveni razvoj i Društvo za obilježavanje grobišta iz Varaždina organiziralo je višednevno putovanje autobusom iz Varaždina i Zagreba prema Širokom Brijegu, Mostaru, Međugorju, Bile, Mostaru, Dubrovniku i Škabrnji od 23.-26. listopada 2023. godine.

U sklopu programa obilježavanja Dana sjećanja na žrtve s Dakse u Dubrovniku je u srijedu 25. listopada u prijepodnevnim satima upriličena je molitva i polaganje vijenaca i svijeća.

Večernju misu u crkvi Male braće predvodio je fra Ivan Gavran, koji se na početku prisjetio onoga što se dogodilo na ovaj dan 1944. godine u Dubrovniku. Propovjednik fra Nediljko Jerkan pozdravio je sve nazočne, a posebno je pozdravio hodočasnike koji redovito dolaze sa sjevera Hrvatske na obljetnice poratnih žrtava: Braniteljski centar i Društva za obilježavanje grobišta te istaknuo izjavu jedne hodočasnice koja je kazala kako su je ovdje doveli „putovi naših mučenika“. Govorio je nadalje o tome „što nam Gospodin danas govori“ i protumačio misna čitanja povezavši ih sa žrtvom koju su podnijeli stradalnici na Daksi, otoku na kojem su franjevci živjeli još prije šest stotina godina a samostanski prostori su danas urušeni. Ako su Isusa progonili, progonit će i one koji su slijedili Isusa, kazao je propovjednik te podsjetio na devet franjevac iz njihove provincije koji su u ratnim i poratnih događajima izgubili živote, od kojih su dvojica stradali na Daksi. Njihove fotografije su okupljeni vjernici mogli vidjeti.

Prijepodnevni planirani odlazak i komemoracija na otoku Daksi ispred spomen obilježja i grobnice s posmrtnim ostacima većine stradalnika zbog uzburkanog mora nije održan, pa su predstavnici lokalne i županijske vlasti, članovi obitelji stradalnika kao i predstavnici Udruga Daksa i udruga proizišlih iz Domovinskog rata vijence i svijeće položili kod spomen križa na Boninovu. Molitvu

je predvodio isusovac p. Marijan Bešlić. Na grobu pogubljenog dubrovačkog gradonačelnika dr. Nika Koprivice vijenac je položio aktualni dubrovački gradonačelnik Mato Franković.

Podsjetimo kako je za sada utvrđeno da su među stradalnicima na Daksi bila sedmorica katoličkih svećenika. Četvorica su bili svećenici Dubrovačke biskupije: don Mato Dobud, don Josip Schmidt, don Mato Kalafatović-Milić i don Đuro Krečak. Ubijena su dva franjevca iz Reda Male braće: fra Marijan Blažić i fra Toma Tomašić, te jedan član Družbe Isusove o. Petar Perica. Udruga Daksa 1944./45. je 2007. godine podnijela kaznenu prijavu protiv nepoznatih počinitelja za ratni zločin. Nakon komemoracije u Dubrovniku hodočasnici su se uputili u Škabrnju.

Dan Hrvatskog domobrana i sjećanje na Prosinačke žrtve

Proslava Dana Hrvatskog domobrana i sjećanje na Prosinačke žrtve u organizaciji Udruge Društvo hrvatska žena- Grad Zagreb, udruga hrvatski domobran – Grad Zagreb i naše udruge BCDR.

Kao i svake godine imali smo Misu u pastoralnom prostoru, Crkve Svete Marije na Dolcu koju je predvodio prefekt katedrale, prečasni Josip Kučić. U propovijedi se dotaknuo hrvatskih žena i Hrvatskih domobrana kroz povijest. Također se osvrnuo na noviju hrvatsku povijest te je ukazao kako se uvijek moramo zahvaljivati hrvatskim braniteljima koji su višestoljetni san pretvorili u stvarnost, te također naglasio kako moramo naglašavati Domovinski i obrambeni rat, a ne samo Domovinski rat. Povezao je prošlost i sadašnjost te pronašao poveznicu.

Borba za hrvatsku slobodu bila je uvijek izazov i velečasni je posebno naglasio, da sve to moramo prenijeti na mlade jer mladi su budućnost Hrvatske. Stoga mi stariji, dužni smo prenijeti povijesne vrijednosti i istinu kako bi mladi znali cijeniti svoju domovinu sve one koji su se kroz dugu tešku i bremenitu povijest uspjeli održati plamen koji je prerastao u buktinju 90- ih.

Na kraju, nekolicina simpatizera domobrana i branitelja iz BCDR-a, zapalilo je svijeće kod Spomen ploče, na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu.

4. Promicanje vrijednosti Domovinskog rata

U srijedu 15. studenog 2023. godine grupa učenika prvih i četvrtih razreda VII gimnazije Zagreb koji pohađaju nastavu vjeronauka bili su na terenskoj nastavi u Slunju u sklopu domovinsko-duhovnog projekta. Putovanje se odvalo u organizaciji Braniteljskog centra za društveni razvoj (BCDR), pod vodstvom profesorice Tihane Arbanas te u pratnji Srećka Karića i Đure Knežičića.

Svake godine dvodnevno je obilježavanje stradavanja Slunja i okolice kojem smo se i mi pridružili. Unazad nekoliko godina naša BCDR udruga organizira izlet u Slunj u sklopu domoljubnog programa za srednjoškolce za vrijeme obilježavanja stradavanja Slunja. Suradnja sa Gradom Slunjem i srednjom školom Slunj uveliko olakšava provedbu ovakvog projekta i neizmerno smo zahvalni na tome kao i VII. gimnaziji Zagreb te posebno vjeroučiteljici Tihani Arbanas na ukazanom povjerenju.

Grad Slunj 15. i 16. studenog 2023. obilježava 32. godišnjicu progonstva Slunjana sa svojih ognjišta, datuma na koji su Slunjani 1991. prognani sa svojih stoljetnih ognjišta. Tih je dana na križni put iz Slunja i okolice krenula nepregledna kolona djece, žena, staraca, bolesnika, mladog i starog življa, spašavajući živote pred tenkovima, avionima i topništvom, pod pratnjom hrvatske policije i ZNG-a, prema susjednoj Bosni. Na okupiranom području ostalo je 200-tinjak ljudi, trpeći kasnije veliki teror. „Da se nikad ne zaboravi“, naziv je programa kojim se svake godine, 15. i 16. Studenog, obilježava ova tužna obljetnica. Svake godine palimo lampione za 352 žrtve, za svakog po jedan.

U Slunju su učenici na spomeniku žrtvama Domovinskog rata položili vijenac i zapalili svijeće gdje smo održali kraće predavanje. Zatim smo se uputili u srednju školu Slunj gdje smo nazočili prigodnom programu te bili posebno pozdravljeni uz dobrodošlicu gradonačelnice te ravnateljica srednje i osnovne škole. Odgledali smo dokumentarni film o okupaciji i stradanju grada Slunja i okolnih mjesta, poslušali svjedočanstva branitelja Slunja i Priču o školskoj torbi Srećka Karića. Srednjoškolci su saznali više o važnosti obilježavanja 15-16. studenog za grad Slunj u tjednu kada se prisjećamo i Vukovara, Škabrnje i svih gradova i žrtava stradanja u vrijeme Domovinskog rata.

Nakon toga uslijedila su brojna pitanja lokalnih učenika. Učenici su na samom kraju programa dali intervju za Radio Slunj o svojim dojmovima i znanjima koja su stekli tijekom posjeta. Učenici su nakon toga razgledali grad, uživali u prirodnim, povijesnim i kulturnim ljepotama i znamenitostima.

Tema Domovinski rat je zapostavljena u srednjim školama i neke škole zainteresirane su saznati više, iako bi ta tema trebala biti drugačije postavljena u svim školama, na što mi na žalost direktno ne možemo utjecati. Mi kao braniteljska udruga, trudimo se dati svoj doprinos da se ta nepravda ispravi.

Nadamo se da će ovakvi projekti biti što više prepoznati i podržani kako bi postojao kontinuitet rada i da u konačnici posijemo kvalitetno razumijevanje novije hrvatske povijesti.

5. Pusti majko svoga sina

Pjesma "Pusti majko svoga sina" u izvedbi Blanke Došen i Srećka Karića, nastala je zahvaljujući financijskim sredstvima osiguranim iz proračuna Ministarstva hrvatskih branitelja dok je naša BCDR udruga idejni začetnik. Autor cijelog projekta je član udruge Srećko Karić, umirovljeni hrvatski branitelj zajedno s predsjednikom udruge Đurom Knežičićem. Premijerno ju prikazujemo na našoj stranici 28. travnja 2023. godine.

Kroz kreativna predavanja i radionice ulaskom u školski kurikulum, želimo potaknuti nove generacije da pronađu inspiraciju u hrvatskoj povijesti, osobito u Domovinskom ratu te kroz neki oblik umjetnosti izraze svoju emociju i talente koji bi im pomogli u njihovim budućim profesijama. Projekt promiče odgoj temeljen na humanosti, socijalnom senzibilitetu, kulturi oprostata te razvijanju i jačanju otpornosti na krizne situacije kod učenika, a potiče aktivno uključivanje u kulturni i društveni život zajednice. Ujedno, ovih dana se na osobit način prisjećamo "Operacije Bljesak" od 1.-4. svibnja.

Pjesma govori o hrvatskom branitelju i njegovom odlasku u rat te žrtvi koju prinosi on i njegova obitelj. Zbog toga je melodija, vokal i čitava atmosfera morala biti mekša. Publika koja bi slušala ovakav žanr možda više i ne postoji, ali vrijedilo je pokušati jer time štitimo i hrvatske temelje, a namjera je krajnje iskrena i iz srca.

Htio sam da pjesmu otpjeva operni vokal. Demo skladbu sam poslao prijatelju Goranu Đurkoviću, uz ideju koja mi je bila u glavi, a on se složio sa idejom i dodao još neke svoje elemente u čitavu priču. Goran je glazbenik, bubnjar u

bendu Vigor koji se profesionalno bavi video i audio produkcijom. Goran je uvidio potencijal i napravio aranžman te predložio da glavni vokal pjesme otpjeva Blanka Došen. Glazbenica je to čije je ime itekako poznato među poklonicima tamburaške glazbe, nagrađena Porinom za najbolji album tamburaške folklorne glazbe. Blanka je rado prihvatila suradnju, prepoznala da pjesma mora dobiti tu jednu toplinu i uz njenu prijateljicu, poznatu pjesnikinju Ivu Čuvalo, dodatno doradila dijelove teksta prema Blankinom vokalu i tako smo svi zajedno krenuli u projekt.

Uvijek razmišljam o širem kontekstu, tako za mene nikad pjesma nije samo pjesma." - rekao je izvoditelj projekta Srećko Karić.

Premijera je bila u Đakovu 4. svibnja u Domu Kulture u 17.30 sati.

Ovdje se baš pokazao timski rad koji je vodila jedna veća sila od nas samih i beskrajno sam zahvalan na tome, prvenstveno jer je užitak raditi s takvim ljudima.

Autor pjesme: Srećko Karić

Glazba: Srećko Karić

Tekst: Vjekoslav Režić

Aranžman: Goran Đurković

Audio produkcija: Goran Đurković

Video produkcija : Goran Đurković

Izvršni producent: Đuro Knežić

Produkcija: BCDR u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja.

Posebna zahvala Ivi Čuvalo na umjetničkoj suradnji i Blanki Došen

Financirano sredstvima Ministarstva hrvatskih branitelja

© BCDR

<https://www.youtube.com/watch?v=xK1h3WunaSA>

6. Aktivni u zajednici

Dana 30. listopada 2023. godine u Osnovnoj školi dr. Ante Sarčević- Dubrava u dogovoru s profesoricom Majom Kolnago, održan je program "Priča o školskoj torbi". Gostovali smo mi iz BCDR udruge (Srećko Karić i Đuro Knežić) s prilagođenim predavanjem za osnovne škole "Priča o školskoj torbi". Tema Domovinskog rata nužna je u svim školama ali je važno kako pristupiti određenom školskom uzrastu uz prilagođeno predavanje.

Osnovne škole se susreću sa temom domovinskog rata ali su uvijek potrebni i svjedoci vremena kako bi ispričali svoja iskustva za vrijeme rata. Upravo tu treba biti oprezan. Koliko toj djeci ispričati traumatična iskustva i kako ih protumačiti. Fokus uvijek treba biti na otpornosti, zahvalnosti i pozitivnim iskustvima, a traume se samo dotaknuti. Poznavanje psihološkog pristupa je nužna kako bi toj djeci ostalo pozitivno iskustvo.

Osmašima i njihovim roditeljima ispričali smo kako je školski ruksak zamijenjen vojnom torbom i vojnom opremom. Većina hrvatskih branitelja je dragovoljno pristupila u obranu domovine iz školskih klupa. Školska torba koja postaje vojni ruksak, snažna je poveznica između učenika i hrvatskih branitelja. Na toj temi gradimo odnose i iskustva. Fokus na ratna iskustva za ovu učeničku dob nisu poželjna jer su premladi za to ali je dobro ispričati što je hrvatske branitelje potaknulo da odu u obranu domovine, kako je rat uopće počeo, i koji su konačni rezultati. Ujedno, podvući paralelu sa današnjim vremenom i problemima sa kojima se učenici susreću te pronaći poveznicu i nadahnuti ih da kreiraju neki sadržaj vezano za temu.

Nakon predavanja dali smo je intervju školskim radijskim voditeljima iz Radijske skupine FM-ovci koji su zanimljivim pitanjima saznali još neke priče iz

Domovinskoga rata. Htjeli bismo naglasiti koliko su radijski voditelji sa svega 13 godina pripremili odličan intervju. U tim godinama nije za očekivati tako kompleksnu pripremu i tako se dobro služiti stručnim terminima. Ostali smo zatečeni profesionalnosti, emocijom i znanjem kojim su se služili.

Zahvaljujemo profesorici Maji Kolnago na inicijativi i pozivu te ravnateljju škole što su nas ugodili. Već osmišljavamo i novi susret.

7. Putevima stradanja

U nastavku slijedi pregled događanja povodom 32. obilježavanja Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje od 17. – 20. studenoga 2023. godine.

17. studeni 2023. godine

Memorijalno groblje, Vukovar

Povodom Dana sjećanja na žrtve iz Domovinskog rata, mi iz BCDR-a, sudjelovali smo u organiziranju i komemoriranju žrtvama Vukovara. U ranim satima položili smo ruže i zapalili svijeće na svim grobovima hrvatskih branitelja, a kod bijelih križeva postavili posebnu crvenu ružu kao podsjetnik da nisu zaboravljeni i da ih nikada nećemo prestati tražiti.

Kukurizni put

U predvečerje istog dana položili smo vijence i zapalili svijeće na jugozapadnom prilazu Vukovara, putu koji vodi kroz polje gdje se nalazi i kapelica koja označava početak "Kukuruznog puta". To ime odnosi se na jedan od brojnih poljskih puteva kroz kukuruzišta koji su vodili od vukovarskog naselja Lužac do sela Bogdanovci. Takozvani i "Put spasa" bio je žila kucavica za okupirani Vukovar jer se tim putem dobavljala hrana, lijekovi, streljivo te stizala ljudska pojačanja, a izvlačili ranjenici. Prvog listopada 1991. godine, agresor je okupirao selo Marinci, ostavivši time Vukovar u potpunom okruženju sve do studenog kada prestaje organizirana obrana grada.

Bolnica Vukovar

U 19. sati kod spomenika žrtvama stradalima u Vukovaru i u krugu Nacionalne memorijalne bolnice "Dr. Juraj Njavro" sudjelovali smo u grupnom paljenju svijeća "Srce Vukovara"

18. studeni 2023. godine

Kolona sjećanja

Ove godine, kolona sjećanja je bila posebna zbog sudjelovanja mladih u do sada najvećem broju i jer se do sada odazvao najveći broj ljudi. Procjenjuje se oko 150.000 ljudi. Vijence su položili Branko Borković s ratnim zapovjednicima i članovima poginulih, ubijenih, nestalih, nasilno odvedenih i umrlih hrvatskih branitelja. Zatim, predsjednik RH, premijer, župan, gradonačelnik i drugi. Molitvu je predvodio mons. Đuro Hranić, a uslijedilo je služenje svete mise koju je predvodio mons. Giorgio Lingua.

Zvon za Vukovar

Župnik vukovarske Župe sv. Filipa i Jakova fra Tonio Vučemilović, povodom obilježavanja Dana sjećanja pozvao je da o 32. godišnjici stradanja Vukovara i Škabrnje u subotu u 18 sati i 11 minuta zazvone sva zvana s crkvenih zvonika i u drugim mjestima diljem Domovine.

19. studeni 2023. godine

Obilježavanje Dana sjećanja na žrtvu Vukovara iz 1991.g. nastavljeno je u nedjelju, 19. studenog 2023. U organizaciji Udruge roditelja i obitelji zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja "Vukovarske majke", pred ostacima bivše zgrade Borovo Komerca, počast su odala izaslanstva Udruge „Vukovarske majke“, Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata, Zajednice udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata Hrvatske, izaslanstvo Hrvatskog sabora, Vlade RH, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva obrane RH, Ministarstva unutarnjih poslova, Vukovarsko – srijemske županije, Grada Vukovara, tvornice Borovo kao i brojna druga izaslanstva te predstavnici braniteljskih i stradalničkih udruga proisteklih iz Domovinskog rata.

Nakon prigodnog programa i molitve, kolona sjećanja krenula je Ulicom Blage Zadre i Trpinjskom cestom do crkve Gospe Fatimske gdje služena sveta misa. Obilježavanje se nastavilo na obali Dunava u Borovu selu gdje je odana

počast stradalim hrvatskim braniteljima i civilima koji su 1991. godine tamo ubijeni. Polaganjem vijenca u Dunav, obilježeno je stradanje branitelja i civila, kojima se ni danas ne zna posljednje počivalište, a vijenac su u rijeku položili Bojan Podrugović i Kristina Barišić, djeca nestalog hrvatskog branitelja Adama Podrugovića i članovi Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Domovinskog rata. S istim pijetetom na mjestu masovne grobnice na farmi „Lovas“ nedaleko od sela Borovo iz koje je 2001. godine ekshumirano 24 posmrtna ostatka hrvatskih branitelja i civila odana je počast paljenjem svijeća i polaganjem vijenaca, a odana je počast i svim nestalim hrvatskim braniteljima i civilima u Domovinskom ratu polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod spomenika nestalim osobama u Borovu naselju.

20. studeni 2023. godine

Velepromet, Memorijalno groblje i Ovčara

Na Veleprometu, održana je komemoracija i sveta misa a zatim smo se uputili na memorijalno groblje gdje smo položili vijence i zapalili svijeće te se pješice uputili prema Ovčari. Iako smo već bili vidno umorni od svih ovih dana, a najviše jer su nas svladale emocije. Uz to hladno vrijeme, kiša, vjetar ali onda svatko od nas u svojim mislima i korak po korak nastavili smo put Ovčare. Smiješna je ova naša žrtva i to je sada jedino što smo mogli dati da se prisjetimo svih tih ljudi koji su stradali na ovom području. Dolazimo do Ovčare.

Niže se ime za imenom. Previše je to žrtava, a koliko je samo obitelji ostalo uplakano, a mnogi stradali nisu niti uspjeli stvoriti vlastitu obitelj. Neizdrživa je to bol. Ona je u nama. 32 godine je previše iščekivanja. Mnogi još svoje najmilije nisu pronašli. U tim trenucima vrtiš u mislima – Bože hoćemo li ikada uspjeti? Kažu da Bog svakome od nas daje onoliko težak križ koliko ga možemo podnijeti. Na trenutke imaš osjećaj da ti koljena klecaju. Da teret postaje sve veći. A onda pogled digneš prema onima koji su živi. Za neke vidiš da su davno odustali. Neki te pogledom mole da ne odustaješ – jer oni su na odlasku. I u tom trenutku dobiješ novu snagu. Skrušeno spustiš glavu i pokloniš se u tišini Onima kojih više nema, čijom krvlju je natopljena naša rodna gruda, naša domovina. I obećaš sebi i Njima da ideš dalje. Toliko smo im barem dužni.

SURADNJE

BCDR i Savez obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja- Ususret Uskrsu

Na veliki četvrtak 6. travnja. 2023. godine, posjetili smo groblje Mirogoj kako bi položili cvijeće i zapalili svijeće gdje počivaju mnogi naši branitelji. Tužno je gledati tu mladost koja je dala sve za nas a još je tužnije gledati spomenike "Zid boli" i "Kenatof" na kojem se nalaze imena onih za kojima još uvijek tragamo. Oni su dali sve a na nama je da dokažemo kako njihova žrtva nije bila uzaludna.

Mi, koje je Bog sačuvao kako bi svjedočili, nemamo ni ljudsko ni moralno pravo plakati nad sobom već biti zahvalni Bogu, a bližnjima, prijateljima i suborcima položiti cvijet i zapaliti svijeću uz Kristovu molitvu.

Nemojmo biti kao oni koji znaju gdje su ti naši nestali, a ne žele reći. Sa samo jednom rečenicom olakšali bi svoju dušu, a i roditelja nestalih. Kada bi vjerovali i samo malo bili ljudi, kada ne bi mrzili, tada bi rekli i pomogli sebi, a olakšali već ionako pretežak život mnogim roditeljima koji svih proteklih godina od početka agresije na Hrvatsku ne žive već samo vegetiraju. Nemaju više ni suza da bi curile jer sve su odavno iscurile ali srce je to koje im još uvijek nije prestalo nadati se da i krvnikovo srce nije od kamena, te da će malo omekšati, kako bi svima olakšali živote.

Vjerujem kako ni njima nije lako živjeti sa takvim teretom na duši i da bi im bilo bolje da zatraže oprost koji bi dobili kada bi rekli što znaju. Vjerujemo kako će doći trenutak kada će reći, pokajati se i zatražiti oprost kako bi ga dobili.

Putevima Domovinskog rata

Udruga branitelja Općine Marija Gorica uz podršku Ministarstva hrvatskih branitelja, organizirala je izlet na Banovinu namijenjen učenicima i učiteljima OŠ. Ante Kovačića, Marija Gorica koji je vodio umirovljeni pukovnik Hrvatske vojske Ivica Orkan. Naša udruga se priključila izletu kao podrška jer smo i samo okrenuti takvim projektima. Djeca su tijekom izleta obišla mjesta stradavanja Sisak – Sunja – Hrvatska Dubica – Baćin – Hrvatska Kostajnica – Čukur brdo – Struga Banska – Dvor – Glina – Petrinja.

Ravnateljica škole Jasna Horvat, pedagog Sabina Rubinić, učiteljica Marija Tolić, Rašeljka Budić i Martisam Šukanec sa učenicima, krenuli su u rano jutro 25. veljače 2023. godine iz Marije Gorice a mi iz BCDR-a smo se pridružili u Zagrebu dok nas je pukovnik Orkan dočekao kod Siska gdje smo nastavili putovanje.

Orkan se zahvalio braniteljima na organizaciji kao i profesorima a posebno učenicima koji su izrazili želju da posjete Banovinu, kako bi nastojali oživjeti i doživjeli tadašnju pobunu domaćeg srpskog stanovništva koji su po uputama iz Beograda pokrenuli prvo pobunu koja je prerasla u velikosrpsku agresiju. Uz želju i dobru volju našeg suborca I. P. Orkana, sudionika vremena i aktivnog sudionika obrane Banovine, proveo nas je dijelom Banovine kroz određena mjesta stradanja sela i gradova, te nekoliko masovnih hrvatskih grobnica.

Ivica Orkan je naglasio da je na učiteljima velika zadaća da uče djecu o Domovinskom ratu, jer ako neće oni nema tko drugi, jer branitelji iz Domovinskog rata nisu dovoljno educirani da bi se upuštali u neka stručna predavanja prilagođena mlađim generacijama. Zbog toga su naše oči uprte u škole, ravnatelje

škola i nastavnike da prenose naše iskustvo i svjedočenja na mlade kako im se ne bi ponovila strašna i nemilosrdna povijest!

“Dolaze ovdje i studenti sa raznih fakulteta, što me je prvo jako iznenadilo a nakon razgovora i obradovalo jer studenti postavljaju vrlo zanimljiva postavljati pitanja na koja je povremeno teško naći odgovore, zato se pokušavamo držati nekakvih gabarita nama dobro znanih tema iz Domovinskog rata”- naglasio je Ivica Orkan.

“Ovaj krug ljudi u kojem se ja sam krećem jednostavno nije opuštajući jer nas je sve jako rekao bih preduboko obilježio pa i žigosao Domovinski rat. Želim istaknuti kako imamo ljude koji ne žele da istina dođe na vidjelo i povijest pišu oni koji su rat proveli u toplim domovima. Učinili su već previše zla jer su posijali razdor među hrvatskim braniteljima a posebno razdor između branitelja i civila. Stvorilo se jedno nepovjerenje? Zato molimo škole kao i sve dobre ljude da nam pomognu kako drugi ne bi prenosili svoju “istinu” o Domovinskom ratu. Učenici su po prvi puta danas čuli što se sve dogodilo na ovim prostorima, pa tako se upoznali i sa time kako je ovaj prostor imao jako burnu povijest. Hrvatska Dubica, mjesto južno od Siska kroz prošlost nije mijenjalo svoju nacionalnu strukturu te zbog kanonskih političkih i drugih migracija taj prostor bio je i ostao većinski katolički i Hrvatski nakon svih ratova pa tako i Domovinskog rata. Zbog toga je tako mali prostor platio posebnu cijenu. Zato je ta točka izabrana da je danas posjetite, da vidite i shvatite šta se na malom prostoru dogodilo u nedavnoj hrvatskoj povijesti”- zaključio je Ivica Orkan na kraju svog predavanja.

Na ovim prostorima stradalo je u dolini Une 337 osoba, u Glini 398, a u Petrinji 597 osoba. Na području Županije stradalo je 1600 civila, 560 policajaca i vojnika te 5 hrvatskih novinara. Preko stotinjak crkvi, kapela i župnih kuća je uništeno.

30. godišnjica djelovanja udruge "Vukovarske majke"

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod spomen-obilježja nestalim osobama u Domovinskom ratu i na Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata, svetom misom u crkvi sv. Filipa i Jakova te prigodnim programom „Naših 30 godina zajedništva u potrazi za najmilijima“ u Vukovaru je obilježena 30. godišnjica rada i djelovanja Udruge roditelja i obitelji zarobljenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja „Vukovarske majke“.

Nakon polaganja vijenaca i paljenja svijeća uputili smo se na sv. Misu u Crkvu sv. Filipa i Jakova koju je predvodio pater Ante Perković. Zatim na Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog kod centralnog križa sa vječnim plamenom, gdje smo također položili vijence i zapalili svijeće, nakon čega je fra Ivica Jagodić predvodio molitvu. Na Imanju Goldschmidt, nastavljen je program povodom 30 godišnjice Udruge.

U dvorani se okupio velik broj članova, suradnika i prijatelja Udruge te je slijedilo obraćanja organizatora.

Dugogodišnjim djelovanjem udruge, mnogim obiteljima je taj angažman donio mir. Pronađeni su njihovi najmiliji i dostojanstveno ukopani. Prije samog završetka okupljanja, predsjednica udruge Manda Patko, uručila je zahvalnice zaslužnim institucijama i pojedincima za dugogodišnju suradnju i doprinos rješavanju pitanja nestalih osoba. Zahvalnice su dodijeljene ministru hrvatskih branitelja Tomi Medvedu, ravnateljici uprave za zatočene i nestale Ivoni Paltrinieri i djelatnicima ispostave Istok, kao i Stjepanu Sučiću, Stipi Rimcu, Memorijalnom centru Domovinskog rata Vukovar i ravnatelju Krunoslavu Šeremetu te drugim institucijama i pojedincima.

Zatim je uslijedilo obraćanje gostiju. Kratko se obratio Kruno Šeremet, Stjepan Sučić i Đuro Knežičić, te je Ljiljana Alvir završila sa porukom kojom je naglasila

kako je na nama zadaća da ustrajemo i neumorno nastavimo tražiti naše nestale i promicati vrijednosti proistekle iz Domovinskog rata. Ustrajno si međusobno pomagati kao i doprinositi zajednici i jačanju kvalitete življenja posebno najtežim stradalnicima, teškim invalidima i posebno roditeljima čija bol je nama nepoznata.

Međunarodni dan nestalih osoba te Dan sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu

Međunarodni dan nestalih osoba te Dan sjećanja na nestale osobe u Domovinskom ratu, koji se održava svake godine 30. kolovoza, 2023. godine je u Varaždinu obilježen polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod Križa branitelja

na Gradskome groblju, svetom misom koja je uslijedila u Varaždinskoj katedrali te središnjom svečanošću na Kapucinskome trgu.

Uz članove mnogobrojnih braniteljskih udruga, članove Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, članove Zajednice udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata i članove Udruge djece poginulih i nestalih hrvatskih branitelja te Udruge obitelji zatočenih i nestalih branitelja Varaždinske županije obilježavanju su uz gradonačelnika Grada Varaždina dr. sc. Nevena Bosilja i predsjednika Gradskog vijeća Lovru Lukavečkog nazočili izaslanik predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića, potpredsjednik Vlade RH i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, izaslanica Predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića brigadirka Gordana Garašić, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića župan Varaždinske županije Anđelko Stričak, izbornik Hrvatske nogometne reprezentacije Zlatko Dalić, predsjednica Saveza udruga zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ljiljana Alvir, predsjednik Udruge obitelji zatočenih i nestalih branitelja Varaždinske županije Dalibor Đurđek, predstavnici mnogih hrvatskih gradova te građani Varaždina.

Gradonačelnik Grada Varaždina dr. sc. Neven Bosilj istaknuo je da mu je čast što je grad Varaždin domaćin današnje svečanosti.

Potpredsjednik Vlade RH i ministar branitelja Tomo Medved je naglasio kako su ovakva obilježavanja susreti puni emocija te, iako smo svakodnevno u kontaktu s obiteljima naših nestalih, ovo je prilika da se osvrnemo na našu suradnju i na sve ono s čime se suočavamo kao izazovom.

Župan Varaždinske županije Anđelko Stričak rekao je kako je ove godine 5. kolovoza obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, 28. obljetnica Vojno-redarstvena operacije „Oluja“, međutim za 1806 obitelji još nije sve završeno, oni još uvijek traže svoje najmilije.

Ljiljana Alvir, predsjednica Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja zahvalila je Gradu Varaždinu i Varaždinskoj županiji na organizaciji ovog obilježavanja. "Naše zajedništvo i ustrajnost u potrazi za našim nestalima, u suradnji s institucijama Republike Hrvatske, je ono što nam ulijeva nadu da ćemo doći do posmrtnih ostataka. Onima koji znaju istinu o nestalim osobama, želim poručiti da skinu taj teret sa svojih leđa, sa svoje savjesti, da pomognu nama, obiteljima, kako bi se prekinuo taj naš put, naša kalvarija potrage, ali kako bi i oni mogli mirnije zaspasti i ne biti sudionici zločina. Skrivanje istine o nestalima je zločin koji traje." – rekla je.

Konferencija 9. Centra znanja

U organizaciji 9. Centra znanja za društveni razvoj danas je održana konferencija pod nazivom „Hrvatski branitelji i stradalnici Domovinskog rata – Iskustva iz prošlosti u službi sadašnjosti u budućnosti“. Uvodnu riječ dala je koordinatorka Sandra Rapčak Škomrlj, a konferenciju je otvorila izaslanica potpredsjednika Vlade RH i ministra hrvatskih branitelja, Marijana Tkalec.

Na događaju su sudjelovali predstavnici Grada Zagreba, sektora za branitelje, Službe za traženje Hrvatskog crvenog križa, kao i brojni predstavnici udruga iz Domovinskog rata, među kojima smo se našli i mi iz BCDR-a. Rasprave su obuhvatile perspektive pojedinaca i udruga braniteljske i stradalničke populacije, s posebnim osvrtom na usporedbu agresije na Domovinski rat u Hrvatskoj i recentne događaje u Ukrajini.

U drugom dijelu konferencije fokus je bio na ulozi organiziranog civilnog društva u izgradnji inkluzivne, solidarne, digitalne, zelene i održive Hrvatske. Svoj doprinos raspravi dao je Ratmir Đanić, predstavnik 8. centra znanja. Zaključci konferencije bit će pravodobno dostavljeni udrugama, medijima i nadležnim institucijama.

Svečana sjednica povodom Dana Grada Slunja

U Pučkom otvorenom učilištu Slunj održana Svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Slunja, povodom Dana Grada Slunja 7. kolovoza 2023. godine. Prethodila joj je Sveta misa u crkvi Presvetog Trojstva u Slunju koju je predvodio dekan Slunjskog dekanata, vlč, Šimo Božić.

Svečanu sjednicu otvorio je predsjednik Gradskog vijeća Grada Slunja, Jure Katić.

Minutom šutnje okupljeni su odali počast poginulim i nestalim hrvatskim braniteljima te prvom hrvatskom predsjedniku, dr. Franji Tuđmanu.

Gradonačelnica Grada Slunja Mirjana Puškarić je prezentacijskim videom prikazala uspješno provedene, sadašnje i buduće planirane projekte Grada Slunja, ali se i osvrnula na tridesetogodišnje putovanje koje su stanovnici Grada Slunja prošli. Također gradonačelnica se u svom obraćanju posebno zahvalila Vladi RH i Karlovačkoj županiji na kontinuiranoj potpori te je izrazila posebnu zahvalu hrvatskim braniteljima na slobodi koju danas uživamo.

„Nezaborav i slike rata OKOM KAMERE“

Pod pokroviteljstvom Ministarstva hrvatskih branitelja i u organizaciji Hrvatske zajednica udruga roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata, 21. lipnja 2023. godine u 10:00 sati otvorena je izložba „Nezaborav i slike rata OKOM KAMERE“ u Galeriji specijalne policije, Trg žrtava fašizma 1, Zagreb.

Izložba sadržava 30 fotografija sljedećih autora: Željka Gašparević, Zlatka Kalle, Damira Kalogjera, Antuna Maračić, Gorana Pavelić, i poginulih snimatelja: Žarka Kaić, Gorana Lederer, Tihomira Tunuković, Pave Urban.

U ime organizatora nazočne je pozdravila predsjednica Hrvatska zajednica udruga roditelja poginulih branitelja Domovinskog rata Lucija Kober, istaknuvši da je ova izložba jedan od načina kako se borimo protiv zaborava i da se ne zaborave žrtve.

U ime pokrovitelja izložbe otvorenju je nazočio državni tajnik u Ministarstvu hrvatskih branitelja Špiro Janović, izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba Vesna Helfrih, predsjednik Hrvatskog novinarskog društva Hrvoje Zovko, gđa. Đurđa Tunuković majka poginulog snimatelja Tihomira Tunukovića, gđa.

Lidija Kaić, udovica poginulog snimatelja Žarka Kaića i gđa. Ana Lederer udovica poginulog snimatelja Gorana Lederer, te brojni predstavnici stradalničkih i braniteljskih udruga. U sklopu otvorenja Izložbe nastupila je Policijska klapa Sv. Mihovil i sopranistica Valentina Mekovec Gabud.

Predavanje "Značaj vojne operacije Lipanjske zore 1992"

U organizaciji Zavičajne zajednice Široki Brijeg Zagreb u velikoj dvorani ZZŠB na adresi Ilica 43/1 u Zagrebu 29. lipnja u večernjim satima je održano predavanje "Značaj vojne operacije Lipanjske zore 1992.". Predavanje su održali brigadir Radmilo Jasak iz Ministarstva obrane Republike Hrvatske i povjesničar doc.dr.sc. Hrvoje Mandić sa Sveučilišta u Zagrebu.

U svom izlaganju Mandić je rekao da je pobjeda Hrvatske demokratske zajednice na prvim slobodnim višestranačkim izborima u travnju 1990. aktivirala miješanje oružanih snaga Socijalističke federativne Republike Jugoslavije u sprečavanje procesa osamostaljivanja Republike Hrvatske. JNA je 23. svibnja 1990. oduzela oružje Teritorijalne obrane Socijalističke Republike Hrvatske i pohranila ga u svoja skladišta. Oduzimanje oružja TO pratile su organizacijsko-ustrojbene promjene u 1. i 5. vojnoj oblasti i Vojnopomorskoj oblasti. U 1. vojnoj oblasti 10. motorizirana brigada u Mostaru prevedena je iz "B" u "A" klasifikaciju, u kojem je najznačajniji čin bila ugradnja oklopne i mehanizirane bojne u njezin sastav po "A" klasifikaciji. Početkom travnja 1991. na kolegiju Sekretarijata za narodnu obranu dogovoren je razmještaj dijela postrojbi prema zapadu.

Na predavanju su bili nazočni i gosti generali Hrvatske vojske i Hrvatskog vijeća obrane, general-bojnik Zlatan Mijo Jelić, general-bojnik Nedjeljko Obradović i brigadni general Miro Andrić.

Nakon predavanja vodstvo ZZŠB organiziralo je prigodno druženje u prostorijama zajednice za sve uzvanike.

Predstavljanje knjige „Ako padne Petrinja, past će Beograd“

Na Zagrebačkom velesajmu predstavljena je u utorak 27. lipnja knjiga sjećanja pokojnoga general-pukovnika Ivana Basarca „Ako padne Petrinja, past će Beograd“. Naslov je intrigantan, iako nije u izravnoj vezi sa sadržajem, ali pruža nov pogled na jedan dio operacije Oluja – tzv. prvu petrinjsku fazu – koja, čini se, još nije završno objašnjena, jer se javljaju i nove interpretacije. Ili jest objašnjena, a ova knjiga tek je posmrtno opravdanje i pokušaj samoga Basarca, odnosno njegova sina Gorana, kako bi ga opravdao i događaje prikazao onako kako ih je otac Ivan neposredno doživio i kasnije zapisao, a sin Goran pripremio za knjigu koja je interesantno štivo.

Zanimanje je bilo prilično veliko. Više od 100 ljudi, ali ono što je najintrigantnije su nastupi policijskoga generala Mladena Markača koji je oslobođen u Haagu i general-pukovnika Mladena Kruljca.

Zahvaljujući Markaču govorilo se i o razlikama, pa i sukobima u generalskom vrhu pri planiranju i izvođenju akcija Bljesak i Oluja. U vojsci su postojale dvije frakcije: Bobetkova i Červenкова. Markač i Basarac bili su na Bobetkovoj strani. Dio generalskoga vrha smatrao je kako Červenko nije dovoljno operativno osposobljen. Markač je također govorio i što se događalo kada je Tuđman smjenjivao generala Tusa i za načelnika glavnog stožera postavljao Bobetka.

Šušak nije podnosio Bobetka, a Červenko nije prihvaćao Basarca. Markač je tvrdio kako Tuđman nije smijenio Bobetka nego je Bobetko dao ostavku kada je shvatio da je izgubio Tuđmanovo povjerenje. Tako se predstavljanje Basarčeve knjige – za kojeg je general Kruljac ustvrdio da je bio „tvrd, žestok i nepovjerljiv“ –

pretvorilo u još zanimljiviju priču. Inače, Basarac je bio potpukovnik u bivšoj JNA i u srpnju 1991. prebjegao je u HV.

Po verziji, dosad opće prihvaćenoj, zbog zastoja i velikih gubitaka u ljudstvu i tehnici, general Basarac doveo je u pitanje provedbu Oluje, pa je predsjednik Tuđman odlučio da se iz Đakova žurno premjesti general-pukovnik Petar Stipetić. Po dolasku Stipetić je odmah uspostavio učinkovito vođenje i zapovijedanje, što je dovelo do kapitulacije pukovnika Čede Bulata, zapovjednika korpusa vojske pobunjenih Srba. Basarac da nije Petrinju napao obuhvatno, kako je bilo predviđeno, nego je na grad krenuo izravno u želji da se istakne, što je prouzročilo zastoj i gubitke.

„Basarac je računao na snage koje mu nisu poslane“, objasnio je general Markač. U knjizi Basarac se žestoko obračunava s generalima Tusom, Červenkom, Miljavcem, Vrbancem, Domazet Lošom i Toljem.

Basarac je teret neuspjeha u Petrinji pratio do kraja života. Umro je na zubarskoj stolici 2007. u 61. godini. Bliže sam ga upoznao na utakmicama Dinama još prije Oluje. Kao član Dinamove skupštine i navijač sjedio je do 2000. u loži Maksimir. Kada je došlo do promjena izgubio je tu privilegiju.

Basarac sam poslije neuspjeha u Petrinji, doživio kao melankoličnu osobu, potištenoga i snuždenoga. Kroz razgovor stekao sam dojam kako se bojava haške optužnice. Vjerojatno je pretpostavio kako će poslije pada Bobetka, „nezaštićen i posramljen“ biti izručen Haagu. Umjesto Bobetka, iako nije imao tu težinu ni karijeru. Da će mu neki kolege to smjestiti!

Markačev govor potvrđuje kako je mit o nekom svetom trojstvu Tuđman – Šušak – Bobetko nevjerodostojan i neutemeljen. Bobetko je bio samo poslušnik dvojici najvažnijih, poslušniji od generala Tusa, čak i više od toga. Bobetka je Tuđman umirovio 15. srpnja 1995. nešto prije akcije Oluja zbog bolesti, starosne dobi (76 godina) i gubljenja Tuđmanova povjerenja. Tuđman je prestao vjerovati u generalove sposobnosti, kada je noću 30. ožujka 1995. na Vran planini u Bosni i Hercegovini Bobetko izgubio petoricu vojnika koji su se smrznuli u snježnoj mećavi. Bobetko je poslije toga teško prihvaćao zapostavljanje, naslućivao je kraj i počeo je davati nekontrolirane izjave. O tome sam zapitao ministra obrane Šuška 25. svibnja 1995. nekoliko dana prije vojnog mimohoda na Jarunu. Šušak je iznenađujuće izravno kritizirao Bobetka.

Mit o Bobetkovu herojstvu pojačala je izjava kako neće prihvatiti hašku optužnicu ni upućivanje u haški pritvor, po cijenu života, što je moglo značiti da će se prije ubiti nego predati.

Još hrvatski povjesničari nisu napisali ni sažetak gibanja sedamdesetih, a kamo li dubinske biografije najznačajnijih protagonista, pa tako i biografije ličnosti kojih se djelovanje proteže na devedesete. Među njima ni životopis generala Janka Bobetka, kao i njegovo savezništvo s generalom Ivanom Basarcem.

Humanitarna akcija “Zagreb živi”

Dana 25.svibnja 2023. godine povodom dana Državnosti i dana branitelja Grada Zagreba održana je Humanitarna akcija dragovoljnog darivanja krvi “Zagreb živi”. Akcija je održana u organizaciji UDVDR RH Podružnice grad Zagreb – predsjednika Ivica Matoševića uz suradnju sa Hrvatskim zavodom za transfuzijsku medicinu na čelu sa ravnateljicom prim dr.sc Irenom Jukić i voditeljicom odjela davalatstva dr.med.spec. transfuziolog Patricijom Topić-Šestan , te predsjednika HVIDR-e Centar Mladena Tafre.

Potporu ovoj humanitarnoj akciji dao je Sabor RH, Vlada RH, MUP RH i Policijska akademija, MUP RH Ravnateljstvo civilne zaštite, MORH i HV učilište, Grad Zagreb, UDVDR RH, a posebnu potporu je dalo Ministarstvo hrvatskih branitelja, branitelji i njihove obitelji i građanstvo.

Humanitarnu akciju su popratili HRT u emisiji Dobro jutro Hrvatska i novinari TV Zapad, te Glas Koncila.

U Humanitarnoj akciji se odazvalo 176 davatelja krvi, među kojima je i 10 novih darova

Posebno hvala volonterima u humanitarnoj akciji: Marku Rašiću Smiljanu Ćubeliću Konradu Puškariću, Josipu Sakaču i posebna zahvala g.Horvatinu iz MUP RH-a na iznimnom trudu u logističkoj potpori Humanitarnoj akciji, te Darku Radiću na potpori svojim dolaskom koji je 268 puta dao krv, te našem članu Zlatku Kneziću koji je došao iz V.Gorice dati podršku svojim prisustvom te Đuri Knezičiću iz BCDR i Palu Lumeziju iz UABHDR Shoqata , HVIDRA Dubrava i drugima.

Predstavljanje zbirke poezije: Pjesme hrvatskim braniteljima

Na zagrebačkoj Trešnjevci, predstavljena je zbirka poezije autora Ivica Jurjevića. Poetska večer upriličena je povodom Dana zagrebačkih branitelja i Dana državnosti.

Zbirku pjesama predstavio je dr. Ante Škember, znanstvenik i dugogodišnji djelatnik Zavoda za mirovinsko osiguranje. Škember je prikazao Jurjevića, prvo kao osobu i čovjeka, pa tek njegove lirske i duhovne pjesme. Kazao je da je Jurjević duhovnik, ljubitelj čovjeka i njegovih potreba, posebno je naglasio tu socijalnu notu koju Jurjević nisu u svojoj duši.

Jurjević nije bio izravni branitelj, ali je smogao snage opjevati Velebit, Zrmanju i svoje okupirano Kruševo. U poeziji nema ništa nehumano, sve pjesme veličaju snagu hrvatskih branitelja. Jurjević je izrecitirao svoju znamenitu pjesmu: "Kad bih ja bio Veliki Hrvat" te posvjedočio svoj životni put, svoju teološku misao i svoju ljubav prema čovjeku: "Pjesniku je čovjek, sama poezija, sama ljubav. To želim gajiti do kraja života!"

Na kraju, gosti i pjesnik bili su na zajedničkom druženju.

Ivan Jurjević rođen je u Kruševu, a školu je pohađao u Zadru i Zagrebu, gdje danas živi. Bio je prvi svjetovni teolog u bivšoj državi, a živio je oporbenim životom, zbog čega je često bio pritvaran, uvijek braneći pravo na slobodu vjere.

Kako kaže, pjesme je počeo pisati jer mu pomažu da tako lakše prevlada moguće životne neprilike.

Možda je najbolje o Jurjevićevom stvaranju kazao književnik Mile Balen: 'Kada mu neverin u nevidljivim kapljicama donese mirise i dragu ariju hrvatskog Jadrana, odmah zdesna iz Podvelebitskog Kanala i ravno iz Novigradskog i Karinskog mora - a iza leđa mu se bijeli i čudesnom energijom zrači divotno stijenje Starca Velebita...silne Tulove grede... Pa on i ne može biti ništa drugo nego pjesnik!'

Konferencija EU projekta "Za život u zajednici"

U društvu korisnika, partnera, suradnika, stručnjaka u području pružanja psiholoških, socijalnih i zdravstvenih usluga te predstavnika organizacija civilnog društva koji rade s osobama s invaliditetom i starijim osobama, u prostorijama udruge u Zagrebu, 25. 4. 2023. održana je završna konferencija EU projekta „Za život u zajednici“.

U svečanoj i prijateljskoj atmosferi obilježen je još jedan uspješno okončani projekt te su predstavljene rezultati projekta na kojem su pružane izvaninstitucionalne socijalne usluge, javnost senzibilizirana za probleme starijih i osoba s invaliditetom i na kojem su razvijani stručni kapaciteti za pružanje izvaninstitucionalnih usluga za ovu osjetljivu skupinu u društvu. Prisutnim sudionicima specijalizirane edukacije za stručnjake, koja je održana za vrijeme trajanja projekta, podijeljeni su certifikati.

Skup je, isto tako, bio prilika za povezivanje dionika koji pružaju usluge u zajednici i dogovaranje konkretnih budućih suradnji, kako bi se osigurale i proširile kvalitetne usluge u zajednici za starije i osobe s invaliditetom, olakšale obaveze članovima obitelji, njihovim neformalnim njegovateljima, a našim starijim članovima društva i osobama s invaliditetom omogućilo da žive što samostalnije, kvalitetnije i aktivnije u poznatom okruženju, u zajednici kojoj pripadaju i u kojoj ispunjavaju svoje potrebe i ostvaruju svoja prava kao i svi drugi građani.

EU projekt „Za život u zajednici provodi Humanitarna udruga „fra Mladen Hrkać“ u partnerstvu s Gradom Zagrebom. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.341.984 kn. Projekt je sufinanciran sredstvima Europskog socijalnog fonda (85%) i sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske (15%).

Tribina Pravo nestalih na identitet – pravo obitelji na istinu

Dana, 17. ožujka u područnom Uredu ministarstva hrvatskih branitelja Osijek a u organizaciji Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja i Udruge obitelji nestalih i nasilno odvedenih branitelja Domovinskog rata Osijek, održana je tribina pod nazivom Pravo nestalih na identitet – pravo obitelji na istinu.

Tribinu je započela Marija Dujić, a vodila Ljiljana Alvir, predsjednica SUOZNHB-a. Ljiljana Alvir istaknula je da se politička retorika koju vodi Srbija i manipulira pitanjima nestalih nije promijenila kroz sve ove godine.

Na tribini su izneseni relevantni podaci vezani uz proces potrage za nestalim osobama, uloga i način sudjelovanja relevantnih institucija u potrazi za nestalima, problemi i razlozi dugotrajnih procesa potrage i kažnjavanja počinitelja

ratnih zločina. Kroz diskusiju o cjelokupnom procesu i specifičnim slučajevima članovi obitelji su dobili širi uvid u rad institucija. Istaknuta je koordiniranost i organiziranost svih resora, posvećenost vlade RH o rješavanju pitanja nestalih osoba kroz jačanje kapaciteta ulaganja u opremu i uvođenje najnovijih tehnologija u laboratorij pri Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu.

Kao problem istaknut je protek vremena, nedostatak kvalitetnih informacija, odnos Republike Srbije prema pitanju nestalih osoba i ometanje procesa kroz širenje dezinformacija radi političkih ili osobnih interesa i uznemiravanje članova obitelji koji još uvijek tragaju za svojim najmilijima.

Zaključak tribine je kako je potrebno nastaviti jačanje procesa kroz kontinuirani nastavak zajedničkog djelovanja svih uključenih resora, nastavak jačanja povjerenja i suradnja sa članovima obitelji, sprječavanje širenja štetnih dezinformacija te iznalaženje načina za pribavljanje kvalitetnih informacija osobito kada su u pitanju arhivi u Srbiji.

Ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ivona Paltrinieri napomenula je da se najveći dio nestanaka veže uz Hrvatsko Podunavlje, zatim za Banovinu i nekadašnji logor Bučje. Najveći problem je, kaže, kvalitetna i dobra informacija, a najveći dio je u Srbiji.

Na tribini u ime ministarstva hrvatskih branitelja sudjelovala je Ivona Paltrinieri, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale pri Ministarstvu hrvatskih branitelja i njeni suradnici Dejan Marošičević i Stipo Rimac, Vesna Krivošić, ispred HCK sa suradnicima, Miroslav Dasović, ŽDO, Katarina iz Obavještajne zajednice, Jurica Tolj, predsjednik Odbora za branitelje Grada Osijeka u ime gradonačelnika Osijeka, Ružica Bisaha, Udruga Civilnih žrtava Domovinskog rata Osijek, predstavnici braniteljskih udruga iz Domovinskog rata.

4. Smotra stvaralaštva u kulturi, književnosti i umjetnosti

U Rokitju u "Spomen domu Tigrova", 22.2.2023. održana je 4. SMOTRA STVARALAŠTVA U KULTURI, KNJIŽEVNOSTI I UMJETNOSTI na koju smo se i mi iz BCDR udruge odazvali.

Tematika je nosila notu Valentinova i čega drugog doli najveće sile koja pokreće i čuva svijet- LJUBAV.

Uz članove Ogranka Matice hrvatske u Samoboru: Zorana Perovića, Vlatke Bošnjak i Đurđice Runtas, u programu su sudjelovali i članovi Udruge umjetnika August Šenoa iz Zagreba: Danica Vukelić, Đurđica Ramqaj i Marija Mihaljčić, članice KUD-a SLAVUJ, članica Ogranka Matice hrvatske u Svetoj Nedelji Katica Lenardić. Od ostalih pjesnika stihove su čitali i Franjo Mazal, Stjepan Gabud, Ivica Telišman i Vicko Goluža. Nekoliko toplih riječi nazočnima uz zahvalu uputio je Đuro Đurić. Vrsnu imitatorsku točku poklonio nam je i Denis Bašić na samom kraju programa.

U organizacijskom dijelu programa svoj veliki doprinos dali su Konrad Puškarić, čiji stihovi krase i najavni plakat, te Ivica Matošević koji je stručno odradio ulogu voditelja.

Za uspomenu je svatko od sudionika primio prekrasan poklon, izrađen vještih rukama gospođe Marije Mihaljčić.

Festival šansone Zvonimir Golob u Lisinskom

Na poziv organizatora Udruga hrvatskih branitelja Domovinskoga rata 1991. odazvali smo da uveličamo ovaj hvale vrijedni događaj. Jednom od najvažnijih hrvatskih pjesnika suvremenoga poetskog izričaja, Zvonimiru Golobu (Koprivnica, 19. veljače 1927. – Zagreb, 1. lipnja 1997.), osnivaču Zagrebačke škole šansone, autoru brojnih skladbi koje su izvodili Arsen Dedić, Kemal Monteno, Ibrica Jusić i drugi, posvećen je Festival šansone koji nosi njegovo ime.

Ovaj festival ljubavi, kako ga mnogi nazivaju, održava se u čast i slavu ovog vrhunskog pjesnika i intelektualca, a prije svega – da se ne zaboravi!

Na festivalu, koji je inače humanitarnog karaktera, nastupila su poznata glazbena imena i skupina, kao što je to bilo i u veljači 2021., kad je dvorana bila popunjena do zadnjeg mjesta.

Sudjelovali su: Hrvoje Hegedušić, Miro Ungar, Željko Krušlin-Kruška, Dražen Žanko, Alka Vuica, Kostadinka Velkovska, Anja Šovagović-Despot, Željka Marinović, Walter Neno Neugebauer, Boris Ćiro Gašparac, Ivica Pepelko, Darko Domijan, Mirko Švenda Žiga, Gordana i Miroslav Evačić, Mladen Burnać, Toni Janković ex Divlje jagode, Nino Golob, Marko Tomasović, Toni Eterović, Juraj Galina, Etno duo Goga i Željko, Dražen Stjepandić, Mario Filipi, Gordana Ivanjek i dr. Voditelj: Branko Uvodić

Modna revija Design4all

Centar za rehabilitaciju Zagreb je ustanova koja pruža socijalne usluge osobama s intelektualnim i pridruženim teškoćama i uz odjel Organizirano stanovanje CRZ u kojoj korisnici centra žive uz nadzor i podršku, ima i dvije inkluzivne radionice te inkluzivnu umjetničku galeriju, Art&CeRZe, jedinstvenu Hrvatskoj po tome što okuplja talentirane korisnike Centra čiji se radovi predstavljaju na bienalima ravnopravno s profesionalnim umjetnicima.

U sklopu tih radionica za korisnike su organizirane svakodnevne aktivnosti, među kojima i radionica veza na platnu, u kojoj se i 'rodio' koncept 'Od ideje do gotovog dizajna', koji je i doveo do prve modne revije koja se održala u subotu 3. lipnja 2023. godine, a naša udruga BCDR sudjelovala je u organizaciji revije zajedno sa Organiziranim stanovanjem CRZ. Ujedno, pogledajte promo video koji smo snimili za Organizirano stanovanje CRZ.

Brend CeRZe poklon s pričom nastao je na temelju crteža koji nastaju u galeriji, s ciljem da se razvija socijalno poduzetništvo, ali i ukaže na talente osoba s poteškoćama.

Iako je to bila prva modna revija na kojoj su se pojavili kao autori kreacija, ali i modeli, korisnici Centra za rehabilitaciju Zagreb u subotu na večer u Plesnom centru Tala vrlo su nadahnuto publici predstavili brend [CeRZe poklon s pričom](#), u kojoj svaki od njih, baš kao i svako slovo ovoga brenda, imaju svoje posebno mjesto.

Uz poneki teški uzdah zbog treme prije prvog koraka na modnoj pisti, na reviji pod nazivom „Design4all“, na kojoj su prvi puta predstavljene jednostavne, a

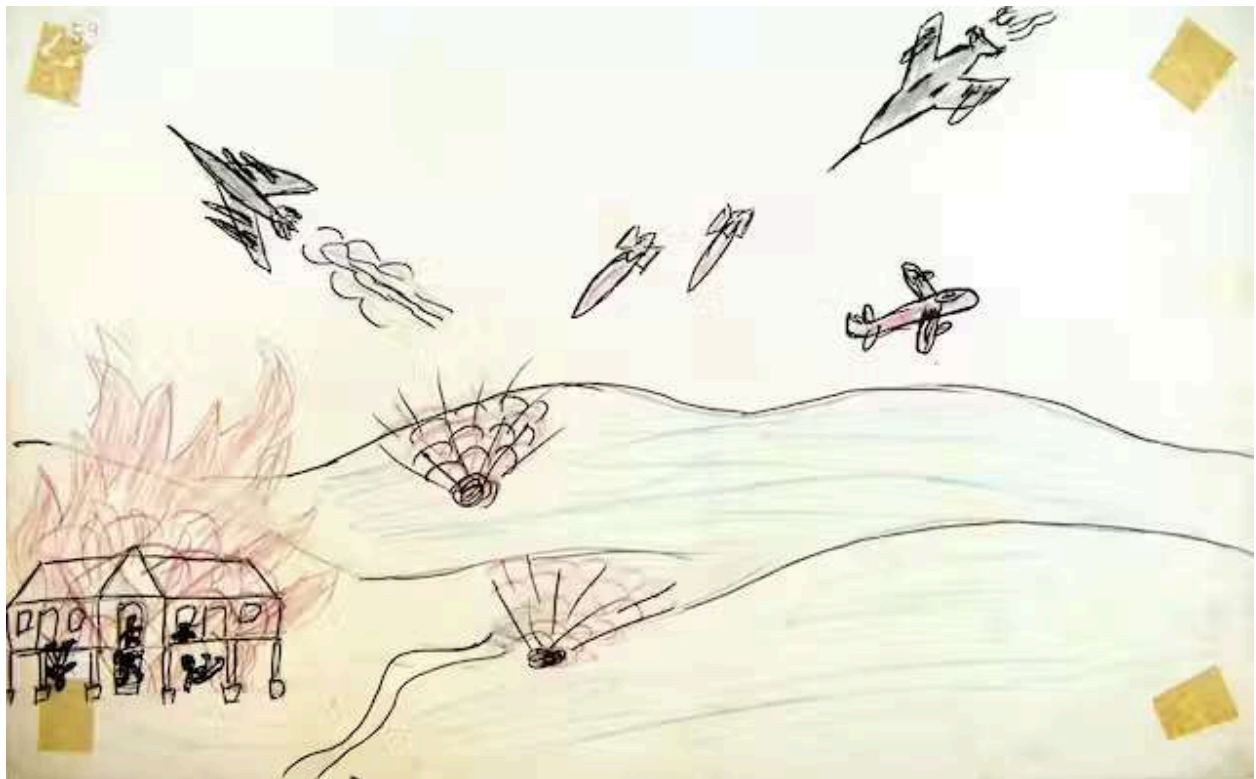
vrlo elegantne tunike, haljine i majice za plažu koje su korisnici Centra ukrasili svojim crtežima, publici su poklonili puno iskrene radosti i šarma, iza kojih se vidjela i doza ponosa zbog toga što napokon predstavljaju svojih ruku djelo.

Valja reći da su svi manekeni reviju iznijeli bez ijednog pogrešnog koraka, s tim da su neki od njih imali i profesionalnu podršku i pratnju, zbog koje im je to ipak bilo malo lakše. Naime, reviju su došle aktivno podržati naše poznate dame s glumačkih dasaka i iz svijeta mode: Ana Maras Harmander, Iva Mihalić, Ana Begić Tahiri, Lejla Filipović, Iva Nerina Sibilo i Silvija Marching, dok je u publici bila i Leonarda Boban, s obitelji.

Posebnu ljepotu ovom događanju dodala je i Božica Pandžić, slijepa korisnica Centra za rehabilitaciju, koja je glasom i sigurnošću kojom je otpjevala dvije pjesme, dirnula baš sva srca.

▶ [Design4all modna revija by CeRZe poklon s pričom](#)

Istraživačko-kreativni projekt "Priča o školskoj torbi"

Na Javnom pozivu Ministarstva znanosti i obrazovanja za Financiranje projekata u sklopu izvannastavnih aktivnosti osnovnih i srednjih škola te

učeničkih domova u školskoj godini 2022./2023. naš Istraživačko-kreativni projekt Priča o školskoj torbi prepoznat je kao kvalitetan te dobio potporu, ali i donacije Grada Đakova kao i Biskupije đakovačko-osječke, na čemu im zahvaljujemo.

Projekt promiče odgoj temeljen na domoljubnim i kršćanskim vrijednostima, humanosti, socijalnom senzibilitetu, kulturi oprostata i razvijanju i jačanju otpornosti na krizne situacije kod učenika te potiče aktivno uključivanje u kulturni i društveni život zajednice.

Projektna ideja i inspiracija nastala je druženjem gospodina Srećka Karića, hrvatskog branitelja, i naše pedagoginje Natalije Silodjev koja je osmislila projekt u suradnji sa Braniteljskim centrom za društveni razvoj iz Zagreba i predsjednikom Đurom Knezičićem.

Planiran je niz kreativnih i istraživačkih aktivnosti:

1. edukacija nastavnika o istraživačkoj nastavi, projekcija dokumentarnog filma 14 prepreka, autora gospodina Srećka Karića i njegovo predavanje za učenike

2. istraživački izlet-terenska nastava :

– posjet Muzeju domovinskog rata u Karlovcu gdje će učenici naučiti i istražiti više o novijoj hrvatskoj povijesti

– terenska nastava u Slunju i Rastokama gdje će učenici istražiti lokalitete značajne za Domovinski rat o čemu će svjedočiti g.Karić. Obići će Napoleonov magazin i Stari grad Slunj-Franjo Slunjski Frankopan te poslušati interaktivno predavanje dr.sc. Dana Đakovića na temu Kršćanske vrijednosti. Izradit će Razvojni plan Općine Slunj i turističke promotivne materijale za TZ Slunj na stranim jezicima

3. kreiranje i izvedba kazališne predstave s učenicima

4. projekt će se trajno zabilježiti snimanjem dokumentarnog filma u čemu će nam pomoći Bruno Dragoje, dipl.oec.

Prva aktivnost, namijenjena našim učenicima, projekcija filma "14 prepreka" autora Srećka Karića i njegovo interaktivno izlaganje, održat će se 16. veljače, u četvrtak, u 12 sati u Centru za kulturu u Đakovu. Srećko Karić govorit će nam o svom ratnom putu te kako se njegova školska torba pretvorila u vojni ruksak i kako se, zahvaljujući sportu, fizički i psihički uspio oporaviti od ratnih trauma.

Kroz multidisciplinarni pristup i istraživačke te kreativne aktivnosti sudjelovat će 43 učenika i učenice naše škole te nastavnici: Nataša Šantić,

dipl.teol., Mirela Fekete, dipl.oec., Zrinka Kedačić ,prof., Tomislav Vinković, prof. i Bernardica Šušak, dipl.oec., Natalija Siladjev, prof., koordinatorica projekta.

ZNAČAJ I SVRHA

Projekt kod učenika razvija humanost, naviku pomaganja, zainteresiranost za događaje u vlastitoj državi, osjećaj za djecu s teškoćama te civilne i ratne invalide. Razvija emocionalnu privrženost svome narodu, kulturu otpornosti na traume, potiče i ukazuje na zahvalnost, razvija samopouzdanje u vlastite sposobnosti, suradničke i timske socijalne vještine te potiče i inspirira u budućim karijerama, ukazuje kako se traumatična proživljena životna iskustva mogu s vremenom pretočiti u važno inspirativno iskustvo koje se može prenijeti drugima na pozitivan način te im pomoći.

[▶ Dokumentarni film projekta: Priča o školskoj torbi](#)

BCDR gostovao u specijalnoj bolnici za psihijatriju i palijativnu skrb Sv. Rafael Strmac

Dolaskom Bolničkog reda Sv. Ivana od Boga u Hrvatsku te kupnjom bolnice na Strmcu koja je na području Požeške biskupije, nekadašnja bolnica za plućne bolesti Šumetlica obnovom i proširenjem pretvorena je u jednu od najsuvremenijih psihijatrijskih ustanova u regiji s više od stotinu bolesničkih ležajeva i sa palijativnom skrbi.

Djelatnosti i organizacijska struktura bolnice izgleda ovako: Odjel kroničnih duševnih bolesti (ukupno 110 ležajeva) , u sklopu navedenog odjela je Dnevna bolnica, u sklopu radno-okupacijske terapije nastoji određenim aktivnostima potaknuti i zadržati

preostalu radnu sposobnost sukladno njihovim umnim i tjelesnim mogućnostima.

Na poziv psihijatra prof. dr. sc. Križe Katinića sa kojim nas povezuje dobra suradnja od ranije, dana 19. prosinca 2023. godine, gostovali smo u ovoj bolnici. Dr. Katinić već dugi niz godina radi u bolnici, i često dovodi goste predavače kao dio edukacijskog programa i usavršavanje kadra. Tako smo i mi pozvani da s programom kojeg promoviramo pod nazivom "Iz traume kroz otpornost do zahvalnosti" predstavimo pacijentima bolnice, liječnicima, medicinskim sestrama i ostalom osoblju bolnice naš program.

Predavanje se sastojalo od dva dijela. Prvi dio predavanja za pacijente i drugi dio za osoblje bolnice. Pristup prema pacijentima je bio drugačiji od pristupa za liječnike i medicinske sestre. U predavanju s pacijentima više smo se oslanjali na osobna iskustva hrvatskih branitelja u borbi sa traumom i ostalim bolestima dok u drugom dijelu predavanja naglasak je bio na modele koji pomažu boljoj kvaliteti života. U to spada rekreacija, prehrana, duhovnost i stvaranje ugodnijeg okruženja. Na oba predavanja sudjelovalo je ukupno oko 120 liječnika, medicinskih sestara, ostalog osoblja bolnice i pacijenata.

Ravnateljica bolnice dr. med. spec. psih. Maristela Šakić naglasila je da joj ovo bio jedan od najboljih predavanja i da bi svakako htjela nastaviti suradnju, što ćemo rado i učiniti. Dr. Križo Katinić nas je uveo u predavanje i dao konačni zaključak te naglasio da ovakvi modeli samopomoći od strane hrvatskih branitelja su poželjni u javnim institucijama jer branitelji su prošli dug i težak put od traume, kroz otpornost, kako bi se oduprijeli mnogim zdravstvenim i psihološkim izazovima. Važnost disciplinirane rekreacije je jako zapostavljen u medicinskom liječenju i ove metode su dobro došle u koordinaciji rada sa liječnicima. Također, važno je poticanje i otkrivanje novih talenata kroz radnu terapiju što ovaj naš model nudi.

Zajednička suradnja hrvatskih branitelja i psihijatarata je itekako moguća, samo je potrebna dobra volja, a ovakav model suradnje će to i pokazati. Stoga, radujemo se novim poduhvatima kako bismo osnažili lokalnu zajednicu te poboljšali kvalitetu života osobama za raznim zdravstvenim problemima.

BCDR i Organizirano stanovanje CRZ: "Put u život"

Ovaj film prikazuje put od institucije do života u zajednici kroz priču glavnog protagonista. Od 2013. godine Anto koristi izvaninstitucijsku uslugu organiziranog stanovanja nakon što je 14 godina proveo u instituciji. Danas, 10 godina kasnije, Anto ima ugovor u radu, zaposlen je na otvorenom tržištu rada, živi samostalno i koristi uslugu organiziranog stanovanja uz minimalnu povremenu podršku. U tijeku su završne pripreme za potpuno osamostaljivanje i izlazak iz sustava čime će Anto u potpunosti živjeti samoodređen i samostalan život. Ovo je njegov put.

 Put u život

Produkcija- BCDR

Autor- Srećko Karić

© Organizirano stanovanje CRZ

Okrugli stol Centra za rehabilitaciju Zagreb pod nazivom "Na krilima promjena"

Centar za rehabilitaciju Zagreb- organizirano stanovanje CRZ od travnja 2022. godine, provodi projekt Ispod istog neba (nastavak projekta Život u mom domu) financiranog iz Europskog socijalnog fonda. Cilj projekta je olakšati pristup životu u zajednici odraslim OIT i DTUR u Gradu Zagrebu. Ispunjenjem ovog cilja projekt doprinosi procesu deinstitucionalizacije osoba s invaliditetom što je svrha projekta. Projektom će biti organizirana i provedena četiri okrugla stola. Naša udruga BCDR surađuje na način da zajedničkim snagama snimamo kratke

dokumentarne filmove i priloge koji upravo govore o provedbi ovih projekata. Suradnja je započeta u jesen 2022. godine i dogovorena je dugotrajna suradnja gdje zajedno želimo dati što veći doprinos ranjivoj skupini a to su korisnici organiziranog stanovanja CRZ.

Okrugli stol namijenjen je svim zainteresiranim kolegama, pružateljima socijalnih usluga koji žele više čuti o sudionicima, aktivnostima, rezultatima i iskustvima tijekom provođenja projekta:

Zamjena institucionalne skrbi organiziranim stanovanjem, uključivanje osoba s invaliditetom u zajednicu, dostupnost izvaninstitucijske usluge boravka, poticanje stvaranja radnih navika, trajnih međuljudskih odnosa i prirodnog kruga podrške odgovor su na neke od osnovnih životnih potreba kao što su potreba za ljubavlju, pripadanjem, poštovanjem i samopoštovanjem. Realizacija usluge organiziranog stanovanja zahtijeva značajne resurse, međutim, ako te usluge ne postoje za OIT koje su voljne živjeti samostalno uz potrebnu podršku, uskraćuju im se njihova temeljna ljudska prava. Bez omogućavanja stručnih i kvalitetnih usluga organiziranog stanovanja, OIT suočene su sa ograničenošću ili potpunim nedostatkom pristupa zajednici. Projektom se stoga osiguravaju upravo ove usluge. Podizanje svijesti javnosti provodi se kampanjom o deinstitutionalizaciji i pravima korisnika.

Okrugli stol održao se 15-02. 2023. godine od 13:00-15.00 sati na Tribini grada Zagreba, Kaptol 27, Zagreb, a u sklopu programa premijerno je prikazan i naš zajednički kratki dokumentarni film "Tamarine ljubičaste priče".

Projekte financirali:
Europski socijalni fond
Ured za udruge
Ministarstvo hrvatskih branitelja
Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Grad Zagreb

Braniteljski centar za društveni razvoj
Trg Antuna Mihanovića 3, Zagreb
OIB: 98802411991
IBAN: HR1024020061100703371

kontakt@bcdr.info

www.bcdr.info